JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA

XAFIISKA RA'IISUL-WASAARAHA

XEER-NIDAAMIYAHA SHARCIGA NIDAAMKA XUKUUMADDA

Jannaayo 2025

TUSMO

CUTUBKA KOWAAD 1

QODOBBO GUUD 1

CUTUBKA LABAAD 3

GOLAHA WASIIRADA IYO AWOODAHOODA 3

CUTUBKA SEDDEXAAD 5

XAFIISKA RA'IISUL-WASAARAHA 5

CUTUBKA AFARAAD 7

KULAMADA GOLAHA WASIIRADA 7

CUTUBKA SHANAAD 9

NIDAAMKA KULAMADA GOLAHA WASIIRADA 9

CUTUBKA LIXAAD 10

WASAARADAHA XUKUUMADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA 10

CUTUBKA TODDOBAAD 33

NIDAAMKA MAAMULKA GUUD 33

CUTUBKA SIDDEEDAAD 39

HANNAANKA ISTICMAALKA AWOODDA FULINEED 39

CUTUBKA SAGAALAAD 40

KAABEYAASHA XUKUUMADDA 40

CUTUBKA TOBANAAD 41

QODOBBO QUBANE AH 41

CUTUBKA KOWAAD
QODOBBO GUUD

*QODOBKA 1^AAD^*
MAGACA XEER-NIDAAMIYAHA

1. Xeer-nidaamiyahaan waxaa lagu magacaabayaa **"Xeer-nidaamiyaha Sharciga Nidaamka Xukuumadda."**

*QODOBKA 2^AAD^*
UJEEDDADA XEER-NIDAAMIYAHA

1. Ujeeddada xeer-nidaamiyahaan waa:

    a) Dhaqangelinta iyo faahfaahinta mabaadii'da iyo ujeeddooyinka uu xambaarsan yahay Sharci Lr. 14 ee soo baxay 3 June 1962 ee Nidaamka Xukuumadda ee Jamhuuriyaddii Soomaaliya (1962 – 1967kii), iyo qaraarka Golaha Shacabka ee tirsigiisu yahay Tix: GSH/11/03/22 ee ku taariikhaysan 07 Agoosto 2022 laguna ansixiyay Xukuumadda Federaalka Soomaaliya iyo barnaamijkeeda;

    b) Kaabista mabaadii'da iyo ujeeddooyinka ku xusan qodobbada Sharci Lr. 14 ee soo baxay 3 June 1962 iyo wax-ka-beddelkii lagu sameeyay iyo dikreetooyinkii madaxweyne iyada oo la waafajinaayo dhaqanka dastuuriga ah ee taabbagalay seddexdii muddo-xileed ee ugu dambeyeey iyo mabaadii'da aasaasiga ah si waafaqsan Qodobka 139^aad^ (sii socoshada xeerarka) ee Dastuurka;

    c) In Xukuumaddu yeelato hannaan sharci ah oo faahfaahsan kaas oo ay ku gudan karto waajibaadkeeda dastuuriga ah;

    d) In Wasaaradaha loo kala caddeeyo waajibaadkooda iyada oo sida oo kale la xoojinayo wada-shaqaynta, iskaashiga, iyo xallinta khilaafka;

    e) In nidaamka maamulka guud la waafajiyo halbeegyada casriga ah iyada oo la kala qeexayo shaqada Wasiirka iyo midda Agaasimaha Guud;

    f) In wasaaraduhu iyo hay'adaha kaleba ay yeeshaan qaab-dhismeed midaysan iyo qorshe istiraatiiji ah (shan sano);

    g) In la nidaamiyo xiriirka ka dhexeeya wasaaradaha iyo hay'adaha hannaan ahaan hoos yimaadda;

    h) In la caddeeyo sida awoodda fulineed loo isticmaali karo iyada oo la faahfaahinayo habraacyada dikreetooyinka/xeerarka maamul, xeer-nidaamiyeyaasha, iyo habraacyada go'aannada maamul;

*QODOBKA 3^AAD^*
EREYBIXIN

1. Haddii aan si kale loogu dhex sheegin xeer-nidaamiyahaan, ereyada soo socda waxaa loola jeedaa:

   a) **Xukuumadda:** Xukuumadda Federaalka Soomaaliya;

   b) **Kaabeyaasha Xukuumadda:** Hay'adaha madaxbannaan, wakaaladaha, iyo xafiisyada kaabaya shaqada Xukuumadda;

   c) **Dikreetooyinka ama Xeerarka Maamul:** waxaa loola jeedaa xeerarka fulineed oo ay soo saareyso laanta fulinta iyada oo isticmaaleysa awooddeeda fulinta;

   d) **Go'aannada maamul:** waxaa loola jeeda go'aannada ay gaarayaan wasaaradaha iyo hay'adaha kale ee laanta fulinta iyaga oo isticmaalaya awoodaha lagu siiyay shuruucda, xeer-nidaamiyeyaasha, iyo qodobbada kale ee leh awoodda sharci;

   e) **Dastuurka:** waxaa loola jeeda Dastuurka KMG ah ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya lana ansixiyay 1da Agoosto 2012;

   f) **Dikreeto xeereed:** waxaa loola jeedaa qodobbo leh awood xeereed oo laanta fulintu u soo saarto si KMG ah iyada oo muddo gaaban gudaheed ku horgeyneysa Baarlamaanka Federaalka si xeer loogu rogo;

   g) **Dikreeto xeer-dejineed:** waxaa loola jeedaa sharci dhammeystiran oo ay soo saarto laanta fulinta iyada oo isticmaaleysa awood xeer dejineed oo uu Baarlamaanku u wakiishay.

*QODOBKA 4^AAD^*
MABAADII'DA GUUD EE HOWLGALKA XUKUUMADDA

1. Xukuumadda Federaalka ahi waxa ay ku shaqeyneysaa mabaadii'da dastuuriga ah ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya iyada oo dhowraysa kala soocnaanta awoodaha dastuuriga ah iyo xuquuqda aadanaha ee Dastuurku dammaanad-qaaday.

2. Shacabka Soomaaliyeed waxay xaq u leeyihiin in ay talooyin ku biiriyaan dejinta siyaasadaha Qaranka ee khuseeya siyaasadda arrimaha gudaha iyo dibedda, dhaqaalaha, caddaaladda, maamulka guud, amniga iyo arrimaha bulshada si toos ah ama iyaga oo u soo maraya ururadooda bulsho.

3. Xukuumaddu waxa ay u isticmaalaysaa awooddeeda fulineed inta uu sharcigu u oggol yahay waana in go'aannada ka soo baxa ay waafaqsanaadaan shuruucda dalka kuna habboon yihiin oo ku kooban yihiin arrinka/arrimaha ay khuseeyaan.

*QODOBKA 5^AAD^*
XIL-GUDASHADA XUKUUMADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA

1. Xukuumadda Federaalka Soomaaliya waxa ay u gudanaysaa waajibaadkeeda ku aaddan siyaasadda arrimaha gudaha iyo dibedda, caddaaladda, dhaqaalaha, amniga, horumarinta Qaranka, iyo arrimaha bulshada si waafaqsan xeer-nidaamiyahaan maamul iyo xeerarka uu soo saaro Baarlamaanka Federaalka waxaana ku hoggaaminaya Ra'iisul-wasaaraha Xukuumadda Federaalka Soomaaliya.

2. Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxa uu xeer madaxweyne ku soo saarayaa arrimaha soo socda:

    a) Dhaqangelinta dikreetooyinka xeereed iyo kuwa xeer dejineed marka Golaha Wasiiradu soo ansixiyaan;

    b) Dhaqangelinta magacaabista saraakiisha sare ee Dowladda, diblomaasiyiinta, iyo taliyeyaasha ciidamada marka Golaha Wasiiradu soo jeediyaan;

    c) Arrimaha kale ee sharcigu farayo in lagu soo saaro xeer madaxweyne ama soo galaya awoodihiisa dastuuriga ah.

CUTUBKA LABAAD
GOLAHA WASIIRADA IYO AWOODAHOODA
*QODOBKA 6^AAD^*
GOLAHA WASIIRADA

1. Golaha Wasiirada ee Dowladda Federaalka Soomaaliya waxa uu ka kooban yahay Ra'iisul-wasaaraha Xukuumadda Federaalka Soomaaliya, Ra'iisul-wasaare Ku-xigeenka/Ku-xigeenno, wasiirada u kala xilsaaran wasaaradaha Xukuumadda Federaalka Soomaaliya, wasiiru-dowleyaasha, iyo wasiir-ku-xigeennada si waafaqan Qodobka 97^aad^ (2) ee Dastuurka.

2. Wasiiru-dowleyaasha iyo wasiir-ku-xigeennada waxa ay ka qeybgelayaan kulamada Golaha Wasiirada iyaga oo aan cod laheyn. Haddii wasiiru-dowlaha ama wasiir-ku-xigeenku uu metelayo wasiirka waa uu codeynayaa.

*QODOBKA 7^AAD^*
AWOODAHA GOLAHA WASIIRADA

1. Iyada oo aan waxba loo dhimaynin Qodobka 99^aad^ ee Dastuurka, Golaha Wasiiradu waxa ay xilkooda u gudanayaan sida soo socota:

    a) Awoodaha Guud:

i. Diyaarinta iyo meelmarinta siyaasadaha iyo hindise-sharciyeedyada ay Xukuumaddu curiso iyaga oo ka codsan kara Baarlamaanka Federaalka in uu dib ugu soo celiyo hindiseyaal hore loogu gudbiyay;

ii. Diyaarinta iyo meelmarinta dikreetooyinka xeereed, dikreetooyinka sharci-dejineed ee Baarlamaanka Federaalku u igmaday, iyo xeer-nidaamiyeyaasha loogu xilsaaray Dastuurka ama shuruucda kale ee dalka;

iii. Meelmarinta heshiisyada caalamiga ah iyo siyaasadda arrimaha dibedda ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;

iv. Arrimaha kale ee loogu xilsaaray Dastuurka, shuruucda kale ee dalka, ama xeer-nidaamiyeyaasha.

b) Awoodaha Maaliyadda Guud:

i. Meelmarinta miisaaniyadda Qaranka, ku-noqoshadeeda, iyo xisaab-xirkeeda iyaga oo u gudbinaya Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya si waafaqsan Xeerka Maamulka Maaliyadda Guud;

ii. Arrimaha kale ee sharcigu u xilsaaray ama ka baxsan awoodaha Wasiirka Maaliyadda iyo xafiisyada kale ee dowladda.

c) Awoodaha Arrimaha Shaqaalaha:

i. Soo jeedinta magacaabista iyo xil-ka-qaadista saraakiisha sare ee lagu sheegay Dastuurka ama shuruucda kale ee dalka si waafaqsan Qodobka 117[aad] ee Dastuurka;

ii. Soo jeedinta magacaabista xubnaha Guddiyada Madaxabannaan iyo saraakiisha kale ee sharcigu farayo iyaga oo u gudbinaya Baarlamaanka Federaalka;

iii. Arrimaha kale ee loogu xilsaaray shuruucda shaqaalaha rayidka ee Dowladda iyo shuruucda hay'adaha amniga ee Qaranka.

QODOBKA 8[AAD]
GUDDI-HOOSAADYADA GOLAHA WASIIRADA

1. Golaha Wasiirada waxa uu yeelan karaa guddi-hoosaadyo joogto ah ama kuwo aan joogto ahayn kuwaas oo fududeynaya xil-gudashada Golaha Wasiirada.

2. Guddiyada joogtada ah iyo kuwa aan joogtada ahayn waxaa lagu dhisayaa xeer ra'iisulwasaare waxaana lagu soo saarayaa Faafinta Rasmiga ah ee JFS.

3. Golaha Wasiirada lama horgayn karo hindise-sharciyeedyo, xeer-nidaamiyeyaal, siyaasado, iyo heshiisyo aan soo marin guddi-hoosaadyada ay khusayso ama aan loo dhammeystirin habraacyada dhaqangalka ah.

4. Guddi-hoosaadyadu waxa ay u xilsaaran yihiin ka baaraandegista arrimaha ku cad Faqradda 3aad ee Qodobkaan iyaga oo ka wada hadlaya wixii ka khuseeya una soo gudbinaya Xoghayaha Joogtada ah wixii go'aanno, talooyin, ama aragti ah.

5. Guddi-hoosaadyadu waxa ay yeelanayaan shaqaalaha uu soo asteeyo Xoghayaha Joogtada ah ee Xafiiska Ra'iisul-wasaaraha.

CUTUBKA SEDDEXAAD
XAFIISKA RA'IISUL-WASAARAHA

QODOBKA 9AAD
XAFIISKA RA'IISUL-WASAARAHA

1. Xafiiska Ra'iisulwasaaraha waxa uu magac ahaan beddelayaa Guddoonka Golaha Wasiirada ee ku qoran xeerarkii hore ee nidaamka xukuumadda.

2. Xafiiska Ra'iisulwasaaraha waxa uu ka kooban yahay Ra'iisul-wasaaraha, Ra'iisul-wasaare Ku-xigeen/Ku-xigeenno, Wasiiru-dowlaha Xafiiska, Xoghayaha Joogtada ah, Ku-xigeenka Xoghayaha Joogtada ah, iyo waaxyaha hoos yimaadda.

3. Ra'iisul-wasaaruhu waa madaxa Xukuumadda waana guddoomiyaha Golaha Wasiirada ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya waxa uuna u xilsaaran yahay arrimaha soo socda:

   a) Gudashada waajibaadka loogu xilsaaray Dastuurka, shuruucda kale ee dalka, iyo xeer-nidaamiyeyaashooda;

   b) Qaadashada masuuliyadda howlaha aysan jirin cid gaar ah oo loo xilsaaray ama si guud u saameynaya howlaha Xukuumadda;

   c) Isugu yeerista iyo guddoominta kulamada Golaha Wasiirada isaga oo go'aaminaya ajendaha la horgeynayo;

   d) Haggaaminta, hagidda, xiriirinta, isu duwidda, iyo korjoogteynta howlaha Xukuumadda Federaalka Soomaaliya;

   e) Jaangoynta yoolasha, hiigsiyada, iyo howlaha hortebinta u leh Xukuumadda si waafaqsan barnaamijka Xukuumadda ee Golaha Shacabku soo ansixiyay;

   f) Oggolaanshaha saraakiisha Dowladda iyo khubarada kale ee ka qeybgalaya kulamada Golaha Wasiirada, haddii sharci gaar ah uusan waajibin ka qeybgalkooda;

g) Oggolaanshaha baahinta wararka iyo dukumiintiyada ku saabsan kulamada iyo go'aannada Golaha Wasiirada si waafaqsan shuruucda dalka;

h) Meelmarinta, soo-saarista iyo hubinta dhaqangalka go'aannada Golaha Wasiirrada si waafaqsan Dastuurka iyo shuruucda kale ee dalka;

i) U gudbinta Baarlamaanka Federaalka arrimaha u baahan ansixintiisa iyo hindise-sharciyeedyada isaga oo u gudbin kara codsiga kala noqoshada hindise-sharciyeedyada haddii loo baahdo;

j) U gudbinta Madaxweynaha JFS go'aannada ka soo baxay Golaha Wasiirada ee u baahan in lagu soo saaro xeer madaxweyne.

4. Ra'iisul-wasaare Ku-xigeenka/Ku-xigeennada waxa uu qabanayaa/qabanayaan howlaha loo xilsaaray si waafaqsan Qodobka 101[aad] ee Dastuurka.

5. Wasiiru-dowlaha Xafiiska Ra'iisul-wasaaraha waxa uu la shaqaynayaa Ra'iisul-wasaaraha waxa uuna qabanayaa howlaha uu u xilsaaro si waafaqsan Qodobka 102[aad] (3) ee Dastuurka.

6. Xoghayaha Joogtada ah ee Xafiiska Ra'iisul-wasaaraha waxa uu noqonayaa sarkaalka idman ee Xafiiska waana madaxa shaqaalaha rayidka ah ee Dowladda waxa uuna yeelanayaa ku-xigeen, waxaa uuna qabanayaa howlaha loogu xilsaaray Qodobka 10[aad] ee Xeer-nidaamiyahaan.

QODOBKA 10[AAD]
XILKA XOGHAYAHA JOOGTADA AH

Xoghayaha Joogtada ah ee Xafiiska Ra'iisul-wasaaraha waxa uu u xilsaaran yahay arrimaha soo socda:

1. Iskuduwidda iyo kormeerka howlaha iyo waajibaadka waaxyaha Xafiiska Ra'iisulwasaaraha;

2. Jihaynta iyo maareynta arrimaha maamulka guud, arrimaha shaqaalaha, iyo howlaha waaxyaha kala duwan ee Xafiiska Ra'iisul-wasaaraha;

3. Socodsiinta howlaha xiriirinta barnaamijka iyo waxqabadka Xukuumadda Federaalka Soomaaliya ee ku saabsan siyaasadda arrimaha gudaha iyo dibedda, xeer-dejinta, arrimaha maamulka guud, dhaqaalaha, caddaaladda, amniga, iyo arrimaha bulshada, isaga oo fulinaya tilmaamaha Ra'iisul-wasaaraha;

4. Isugu yeerista iyo shir-guddoominta kulamada madasha Agaasimeyaasha Guud ee Wasaaradaha iyo Hay'adaha Dowladda isaga oo la soconaya safarradooda dibedda iyo fasaxyadooda;

5. Wixii kale oo howlo ah ee uu u xilsaaro Ra'iisul-wasaaraha Xukuumadda Federaalka Soomaaliya ama loogu xilsaaro shuruucda dalka.

CUTUBKA AFARAAD
KULAMADA GOLAHA WASIIRADA

QODOBKA 11AAD
AJENDAHA

1. Ajendaha kulamada Golaha Wasiirada waxaa go'aaminaya Ra'iisul-wasaaraha Xukuumadda Federaalka Soomaaliya.

2. Agaasimaha Golaha Wasiirada, isaga oo ogaysiinaya Xoghayaha Joogtada ah, waxa uu si joogto ah ugu wargelinayaa Ra'iisul-wasaaraha dukumiintiyada iyo arrimaha u baahan in la horgeeyo Golaha Wasiirada.

3. Arrimaha la horgeynayo Golaha Wasiirada waa in loo soo gudbiyaa Agaasinka Golaha Wasiirada ugu yaraan hal toddobaad ka hor iyada oo Ra'iisul-wasaaruhu si KMG ah u laali karo ku-dhaqanka faqraddaan.

QODOBKA 12AAD
GO'AANKA ISUGU YEERISTA KULAMADA

1. Ra'iisul-wasaaraha Xukuumadda Federaalka Soomaaliya waxa uu awood u leeyahay in uu go'aamiyo isugu yeerista kulamada Golaha Wasiirada, isaga oo go'aankiisa ku wargelinaya Agaasinka Golaha Wasiirada xilli ku habboon.

2. Agaasinka Golaha Wasiirada waxa uu diyaarinayaa ogeysiiska kulanka iyo ajendihiisa, isaga oo sheegaya taariikhda, waqtiga, iyo goobta uu kulanku ka dhacaayo.

3. Ogeysiiska kulanka iyo ajendihiisa waa in la gaarsiiyo xubnaha Golaha Wasiirada iyo ciddii kale ee ka soo qeybgaleysa ugu yaraan hal maalin ka hor kulanka.

QODOBKA 13AAD
KULAMADA AAN CAADIGA AHEYN

1. Kulamada aan caadiga aheyn ee Golaha Wasiirada waxaa la isugu yeerayaa habraac gaar ah si waafaqsan shuruucda dalka iyada oo Ra'iisul-wasaaruhu uu isugu yeeri karo xilli kasta iyo goob kasta.

*QODOBKA 14^AAD^*
GOOBTA KULAMADA

1. Kulamada Golaha Wasiirada waxa ay ka dhacayaan hool gaar ah oo lagu diyaariyay Xafiiska Ra'iisul-wasaaraha, haddii Ra'iisul-wasaaruhu uusan go'aamin in meel kale ama qaab kale lagu qabto, isaga oo xeerinaya duruufo gaar ah oo sidaasi khasbaya.

*QODOBKA 15^AAD^*
WAQTIGA KULAMADA

1. Kulamada caadiga ah ee Golaha Wasiirada waxa ay dhacayaan maalinta Khamiista ee toddobaad kasta.

2. Kulamada aan caadiga aheyn waxa ay dhici karaan waqti kasta oo uu go'aamiyo Ra'iisul-wasaaraha.

*QODOBKA 16^AAD^*
GUNTANKA KULAMADA

1. Kulamada caadiga ah iyo kuwa aan caadiga ahayn ee Golaha Wasiiradu waxay ku guntamayaan in ay goobjoog yihiin oo codeynayaan aqlabiyad boqolkiiba konton iyo hal dheeri (50%+1) tirada guud ee Wasaaradaha. Go'aannada Golaha Wasiiradu waxay ansax ku noqonayaan boqolkiiba konton iyo hal dheeri (50%+1) ee tirada xubnaha fadhigu ku guntamay. Haddii ay dhacdo in coddadku barbardhac noqdaan, waxaa meelmaraya dhankii uu Ra'iisul-wasaaruhu u codeeyo, haddii uu maqan yahayna Ra'iisul-wasaare Ku-xigeenka, haddii ay wada maqan yihiin, dhankii uu Wasiirka Cadaaladdu u codeeyo.

2. Ka hor inta aan la furin kulanka, Agaasinka Golaha Wasiirada waxa uu ku dhawaaqayaa magacyada xubnaha goobjoogga ah iyo kuwa maqan, isaga oo sidaasi u diiwaangelinaya.

3. Ka hor inta aan la codeynin, Ra'iisul-wasaaraha waxa uu farayaa in la hubiyo guntanka, isaga oo joojinaya wixii codeyn ah haddii guntanku uu gaari waayo aqlabiyadda (50% +1).

*QODOBKA 17^AAD^*
HABKA DOODDA

1. Arrin aan ku jirin ajendaha kulanka lama furi karo mana laga doodi karo inta ay socdaan kulamada caadiga ah ee Golaha Wasiirada. Haddii arrinku uu noqdo lagama maarmaan, waxaa go'aan ka gaaraya Ra'iisul-wasaaraha.

2. Faqradda kowaad ma khuseyso kulamada aan caadiga aheyn kuwaas oo lagu maamulayo habraac gaar ah.

3. Xubnaha ka qeybgalaya doodda ama qaba su'aalo waxaa hadalka siinaya Ra'iisul-wasaaruha waxaana diwaangelinaya Agaasinka Golaha Wasiirada.

QODOBKA 18AAD
JOOJINTA AMA HAKINTA KULAMADA

1. Ra'iisul-wasaaraha, ama cidda meteleysa, waxa uu joojin karaa ama hakin karaa kulanka haddii ay noqoto lama huraan.

2. Haddii guntanka kulanka uu buuxsami waayo si waafaqsan Qodobka 16aad (Guntanka Kulamada), Ra'iisul-wasaaruhu waa in uu joojiyaa kulanka.

CUTUBKA SHANAAD
NIDAAMKA KULAMADA GOLAHA WASIIRADA

QODOBKA 19AAD
ILAALINTA WAQTIGA KULAMADA

1. Xubnaha iyo ciddii kale oo ka soo qeybgaleysa kulamada Golaha Wasiirada waa in ay ilaaliyaan waqtiga loogu talagalay in kulamadu furmaan sida ku cad ogeysiiska kulanka.

2. Haddii wasiir ama cid kale oo ka qeybgaleysa kulanka aanay iman karin ama ay ka maqnaaneyso kulanka waa in ay ogeysiis soo gaarsiisaa Agaasinka Golaha Wasiirada ugu yaraan hal maalin ka hor taariikhda kulanka.

QODOBKA 20AAD
FADHIGA KULAMADA

1. Xubnaha iyo ciddii kale oo ka qeybgaleysa kulamada Golaha Wasiirada waxa ay fariisaneysaa meesha loo asteeyay ee ku aaddan magaceeda.

2. Mudnaanta fadhiga ee xubnaha Golaha Wasiirada waxaa loo raacayaa sida ay ugu kala horreeyaan liiska wasaaradaha ku qoran Qodobka 24aad (2) ee xeer-nidaamiyahaan.

QODOBKA 21AAD
KA TAGISTA KULAMADA

1. Inta ay kulamadu socdaan, xubnaha iyo ciddii kale ee ka qeybgaleysa kulamada Golaha Wasiirada waxaa ka reebban in ay kulanka ka tagto haddii aan Ra'iisul-wasaaruhu u fasaxin.

QODOBKA 22AAD
NIDAAMKA

1. Ra'iisul-waasaraha waxa uu masuul ka yahay ilaalinta nidaamka iyo kala dambeynta inta kulamadu socdaan waxa uuna awood u leeyahay in uu tallaabo ka qaado xubnaha iyo ciddii kale ee ka qeybgaleysa kulamada Golaha Wasiirada.

QODOBKA 23AAD
DIIWAANKA HADAL-QORAALLADA IYO GO'AANNADA

1. Agaasinka Golaha Wasiirada waxa uu diiwaangelinayaa isaga oo nuqullo rasmi ah keydinaya dhammaan arrimaha looga hadlo kulamada Golaha Wasiirada iyo hadalka cid kasta oo ka qeybgashay kulamada.

2. Hadal-qoraallada kulan kasta waxaa laga akhrinayaa kulanka xiga iyada oo si gaar ah loo soo koobayo go'aannada uu Goluhu gaaray.

3. Agaasinka Golaha Wasiirada waxa uu si gaar ah u diiwaangelinayaa go'aannada ka soo baxa Golaha Wasiirada isaga oo ku summadeynaya lambarro taxane ah oo soconaya iyo waxa ay go'aannadu ku saabsan yihiin.

CUTUBKA LIXAAD
WASAARADAHA XUKUUMADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA
QODOBKA 24AAD
WASAARADAHA XUKUUMADDA FEDERAALKA

1. Xukuumadda Federaalka Soomaaliya waxa ay ka kooban tahay wasaaradaha uu soo ansixiyay Golaha Shacabka ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya waxa ayna ku shaqeynayaan nidaamkaan aasaasiga ah ee lagu faahfaahinayo xeerarkii maamulka ee Jamhuuriyaddii Soomaaliya si waafaqsan Qodobka 139aad ee Dastuurka (sii socoshada xeerarka).

2. Iyada oo aan waxba loo dhimeynin maqaamka wasaarad kasta ay ku leeyahay xeerarka dalka, wasaaradaha Xukuumadda Federaalka waxa ay kala yihiin sida soo socota:

    a) Wasaaradda Cadaaladda iyo Dastuurka;

    b) Wasaaradda Arrimaha Gudaha, Federaalka, iyo Dib-u-heshiisiinta;

    c) Wasaaradda Arrimaha Dibedda iyo Iskaashiga Caalamiga ah;

    d) Wasaaradda Gaashaandhigga;

e) Wasaaradda Amniga Gudaha;

f) Wasaaradda Awqaafta iyo Arrimaha Islaamka;

g) Wasaaradda Maaliyadda;

h) Wasaaradda Qorshaynta, Maalgashiga, iyo Horumarinta Dhaqaalaha;

i) Wasaaradda Ganacsiga iyo Warshadaha;

j) Wasaaradda Beeraha iyo Waraabka;

k) Wasaaradda Xannaanada Xoolaha, Dhirta iyo Daaqa;

l) Wasaaradda Kalluumeysiga iyo Dhaqaalaha Buluugga;

m) Wasaaradda Batroolka iyo Macdanta;

n) Wasaaradda Gaadiidka iyo Duulista Hawada;

o) Wasaaradda Dekedaha iyo Gaadiidka Badda;

p) Wasaaradda Howlaha Guud iyo Guriyeynta;

q) Wasaaradda Isgaarsiinta iyo Teknolojiyadda;

r) Wasaaradda Tamarta iyo Kheyraadka Biyaha;

s) Wasaaradda Waxbarashada, Hiddaha, iyo Tacliinta Sare;

t) Wasaaradda Caafimaadka iyo Daryeelka Bulshada;

u) Wasaaradda Qoyska iyo Xuquuqul Insaanka;

v) Wasaaradda Shaqada iyo Arrimaha Bulshada;

w) Wasaaradda Dhallinyarada iyo Ciyaaraha;

x) Wasaaradda Warfaafinta, Dhaqanka, iyo Dalxiiska; iyo

y) Wasaaradda Deegaanka iyo Isbeddelka Cimilada;

3. Ra'iisul-wasaaruhu waxa uu isku-shaandheyn ku sameyn karaa xubnaha Golaha Wasiirada ee Golaha Shacabku ansixiyay si waafaqsan Qodobka 100[aad] xarafkiisa (b) ee Dastuurka.

4. Abuurista wasaarad cusub ama baabi'inta wasaarad jirta ama wax-ka-beddelka magaceeda waxaa lagu soo saaraya dikreetooyin xeereed waxaana la horgaynayaa Golaha Shacabka si ay ugu ansixiyaan qaraar baarlamaan.

5. Howlaha wasaaradaha Xukuumadda Federaalka Soomaaliya waxa ay u qaybsan yihiin loona fulinayaa sida lagu qeexay cutubkaan iyo xeerarka dhaqangalka ah.

QODOBKA 25AAD
WASAARADDA CADAALADDA IYO DASTUURKA

Wasaaraddu, iyada oo aan waxba loo dhimeynin awoodaha iyo masuuliyadaha ay ku leeyahay xeerarka dalka, waxa ay u xilsaaran tahay arrimaha soo socda:

Arrimaha Caddaaladda:

1. Dejinta iyo dhaqangelinta siyaasadaha iyo shuruucda lagu hagaajinayo nidaamka caddaaladda ee Qaranka laguna ballaarinaayo adeegga caddaaladda iyada oo xoojinaysa xallinta mashaakilka bulshada;

2. Kala talinta Xukuumadda arrimaha ku-dhaqanka sharciga iyo soo-saarista hageyaasha dhaqangelinta shuruucda Qaranka;

3. Dib-u-eegista shuruucda Qaranka iyo xeer-nidaamiyeyaasha iyada oo waafajineysa shareecada Islaamka, Dastuurka, xeer-dhaqanka Soomaaliyeed, iyo halbeegyada caalamiga ah ee xuquuqda aadanaha;

4. Toosinta iyo tifaftirka axdiyada caalamiga ah oo ay soo gudbiyaan wasaaradaha Xukuumadda Federaalka Soomaaliya;

5. La socodka xaaladda guud ee maxkamadaha, hannaannada kale ee xallinta murannada, iyo caqabadaha ka jira habsami-u-socodka adeegga caddaaladda iyada oo warbixinno joogto ah uga soo diyaarineysa Golaha Wasiirada;

6. Soo-jeedinta & dhaqangelinta siyaasadaha iyo shuruucda lagu maamulayo nidaamka beddelka ah ee xallinta khilaafaadka (ADR) si waafaqsan xeerarka dalka;

7. Ka talabixinta horumarinta manhajka waxbarashada kulliyadaha qaanuunka iyo shareecada iyada oo u gudbinaysa wasaaradda waxbarashada kuna wacyigelineysa bulshada ku dhaqanka sharciga;

8. Nidaaminta iyo xoojinta mihnadaha madaxabannaan ee qareennada iyo nootaayooyinka iyo ururadooda iyada oo diyaarineysa siyaasadaha iyo shuruucda lagu horumarinayo;

9. Gacan-ku-heynta iyo maamulka barmaamijka kaalmada sharci ee Xukuumadda Federaalka Soomaaliya;

10. Nidaaminta iyo korjoogteynta maamulka iyo amniga xabsiyada iyo xarumaha dhaqancelinta iyada oo xoojineysa adeegyada dhaqancelinta ee lagu hirgelinayo xuquuqda gaarka ah ee dadka lagu haayo xabsiyada iyo xarumaha dhaqancelinta;

11. Korjoogtaynta siyaasadeed ee hay'adaha iyo xafiisyada kaabeyaasha ah ee hoos yimaada Wasaaradda, iyada oo hubinaysa dhaqangalka siyaasadaha Xukuumadda iyo xeerarka dalka;

12. Iskaashiga iyo wadashaqeynta dhammaan daneeyeyaasha adeegyada caddaaladda ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya iyada oo kaashaneysa hay'adaha iyo ururada gobolka iyo kuwa caalamiga ah ee ka shaqeynaya horumarinta talinta iyo sarreynta sharciga.

Arrimaha Dastuurka:

13. Fududeynta iyo kaalmeynta hannaanka dib-u-eegista iyo dhammeystirka Dastuurka iyada oo u mareysa hannaan wadatashi oo loo dhan yahay;

14. Wacyigelinta shacabka Soomaaliyeed ee ku aaddan arrimaha Dastuurka iyo mabaadii'da uu ku dhisan yahay;

15. U fududeynta Baarlamaanka Federaalka iyo hay'adaha u xilsaaran qorista wax-ka-beddelka Dastuurka gacansiinta farsamo ee ay u baahan yihiin;

16. Dhaqangelinta Dastuurka iyada oo soo jeedineysa siyaasadaha iyo shuruucda aasaasiga ah ee lagu dhaqangelinayo Dastuurka lana soconeysa dhaqangalkiisa iyo caqabadaha ka jira;

17. Iskaashiga iyo wadashaqeynta dhammaan daneeyeyaasha adeegyada caddaaladda iyo dib-u-eegista Dastuurka ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya iyada oo kaashaneysa hay'adaha iyo ururada gobolka iyo kuwa caalamiga ah ee ka shaqeynaya horumarinta caddaaladda, talinta sharciga, iyo arrimaha dastuurka.

*QODOBKA 26^AAD^*
WASAARADDA AWQAAFTA IYO ARRIMAHA ISLAAMKA

Wasaaraddu, iyada oo aan waxba loo dhimeynin awoodaha iyo masuuliyadaha ay ku leedahay xeerarka dalka, waxa ay u xilsaaran tahay arrimaha soo socda:

1. Horumarinta iyo taabbagelinta ku dhaqanka diinta Islaamka iyada oo la dagaallameysa fikradaha xagjirka ah xoojineysana wadanoolaanshiyaha iyo is ogolaanshiyaha kala duwanaanta fikradaha ku saleysan fahamka diinta Islaamka;

2. Soojeedinta iyo dhaqangelinta siyaasadaha iyo shuruucda lagu maamulayo gudashada tiirarka muhiimka ah ee diinta Islaamka, – sida waqtiyada Salaadda iyo Soonka, arrimaha Xajka, Zakada – fatwada, hay'adaha diimeed, iyo waqafka iyada oo xoojineysa kaalinta horumarineed ee awqaafta;

3. Nidaaminta iyo horumarinta cilmi-baarista culuumta Islaamka iyo manaahijta madaxabannaan (nidaamka xalaqaadka) ee barashada diinta Islaamka iyada oo diyaarineysa siyaasadaha iyo shuruucda lagu horumarinayo lana kaashaneysa wasaaradda waxbarashada;

4. Korjoogtaynta siyaasadeed ee hay'adaha iyo xafiisyada kaabeyaasha ah ee hoos yimaada Wasaaradda, iyada oo hubinaysa dhaqangalka siyaasadaha Xukuumadda iyo xeerarka dalka;

5. Iskaashiga iyo wadashaqeynta dhammaan daneeyeyaasha arrimaha diinta Islaamka iyada oo la kaashaneysa hay'adaha iyo ururada gobolka iyo kuwa caalamiga ah ee ka shaqeeya horumarinta ku dhaqanka diinta Islaamka.

QODOBKA 27AAD
WASAARADDA ARRIMAHA DIBEDDA IYO ISKAASHIGA CAALAMIGA

Wasaaraddu, iyada oo aan waxba loo dhimeynin awoodaha iyo masuuliyadaha ay ku leedahay xeerarka dalka, waxa ay u xilsaaran tahay arrimaha soo socda:

1. Soojeedinta iyo dhaqangelinta siyaasadda arrimaha dibedda si waafaqsan barnaamijka Xukuumadda Federaalka Soomaaliya iyo xeerarka dhaqangalka ah;

2. Gacan-ku-heynta iyo maamulka xiriirada diblomaasiyadeed ee rasmiga ah ee dalku la leeyahay dalalka iyo hay'adaha gobolka ama caalamiga ah;

3. Iskaashiga iyo wadashaqeynta gobolka iyo caalamka ee ku saabsan arrimaha ay wasaaraddu u xilsaaran tahay sida arrimaha Bulshada Bariga Afrika iyada oo isku dubbaridaysa xiriirka laamaha iyo hay'adaha Dowladda ee ku wajahan la macaamilka dalalka shisheeye, ururada gobolka, iyo kuwa caalamiga ah;

4. Ka qeybgalka wadahadallada ku saabsan heshiisyada caalamiga ah ee waxtarka u leh Qaranka iyada oo u galeysa heshiisyadaasi si waafaqsan habraac gaar ah oo waafaqsan shuruucda dalka;

5. Xoojinta iyo maareynta xiriirka caalamiga ah ee loogu adeegayo danaha Qaranka iyo danaha muwaadiniinta Soomaaliyeed oo ay ku jiraan kuwa qurbaha ku nool ama ku dhibaateysan loogana qeybqaadanayo arrimaha uu adduunku ka shaqeynayo;

6. Fududaynta iyo ka qaybqaadashada habraacyada adeegyada baasaboorrada dowladda (diblomaasiga iyo shaqadda) iyo adeegyada qunsuliyeed ee loogu adeegayo muwaadiniinta Soomaaliyeed;
7. Suuqgeynta iyo bandhigidda dhaqanka iyo fursadaha dalka si loo soo jiito dadyowga adduunka;
8. Dejinta iyo horumarinta habmaamuuska Qaranka si waafaqsan xeerarka iyo habraacyada u degsan dalka;
9. Soojeedinta iyo dhaqangelinta siyaasadaha iyo shuruucda lagu maamulayo arrimaha ay wasaaraddu u xilsaaran tahay;
10. Korjoogtaynta siyaasadeed ee hay'adaha iyo xafiisyada kaabeyaasha ah ee hoos yimaada Wasaaradda, iyada oo hubinaysa dhaqangalka siyaasadaha Xukuumadda iyo xeerarka dalka.

QODOBKA 28AAD
WASAARADDA GAASHAANDHIGGA

Wasaaraddu, iyada oo aan waxba loo dhimeynin awoodaha iyo masuuliyadaha ay ku leedahay xeerarka dalka, waxa ay u xilsaaran tahay arrimaha soo socda:

1. Soo-jeedinta siyaasadaha, shuruucda iyo qorshayaasha khuseeya dhismaha, tayeynta, iyo korjoogtaynta Ciidanka Xoogga Dalka si waafaqsan Qaab-dhismeedka Amniga Qaranka.
2. Maareynta baahida tirada iyo tayada xubnaha Ciidanka Xoogga Dalka iyada ka shaqeyneysa sidii ay u heli lahaayeen tabobarro joogto ah iyo qalabkooda ciidan;
3. Hubinta, gudbinta, iyo korjoogteynta miisaaniyadda Ciidanka Xoogga Dalka iyo korjoogtaynta barnaamijyada daryeelka xubnaha ciidanka si waafaqsan shuruucda dalka;
4. Diyaarinta iyo dhaqangelinta istiraatiijiyadda difaaca Qaranka si waafaqsan ujeeddooyinka Amniga Qaranka iyada oo Ciidanka Xoogga Dalka ay u rogayaan qorsheyaal howlgal kuna shaqeynayaan;
5. Horumarinta iyo gacan-siinta kaabayaasha difaaca sida Isbitaalka CXD, jaamacadda difaaca iyo kulliyadaha takhasusaadka difaaca, mashaariicda wax-soo-saarka ee CXD, mashaariicda dhismeyaasha difaaca Qaranka, howlaha warbaahinta, howlaha amniga danabaysan ee khuseeya difaaca Qaranka iyo daryeelka naafada, qoysaska iyo shuhadada CXD;

6. Horumarinta daraasaadka iyo cilmibarista ku aaddan wax-soo-saarka iyo tayeynta difaaca Qaranka;
7. La socoshada xaaladda difaaca Qaranka iyada oo warbixinno joogto ah u soo diyaarineysa Golaha Wasiirada;
8. Korjoogtaynta siyaasadeed ee hay'adaha iyo xafiisyada kaabeyaasha ah ee hoos yimaada Wasaaradda, iyada oo hubinaysa dhaqangalka siyaasadaha Xukuumadda iyo xeerarka dalka;
9. Dhisidda iyo xoojinta xiriirada dibadeed iyo iskaashiga caalamiga ah ee ku saabsan arrimaha difaaca iyo Ciidanka Xoogga Dalka iyada oo xoojinaysa iskaashiga iyo wadashaqeynta gobolka iyo caalamka.

QODOBKA 29AAD
WASAARADDA ARRIMAHA GUDAHA, FEDERAALKA, IYO DIB-U-HESHIISIINTA

Wasaaraddu, iyada oo aan waxba loo dhimeynin awoodaha iyo masuuliyadaha ay ku leedahay xeerarka dalka, waxa ay u xilsaaran tahay arrimaha soo socda:

1. Soojeedinta iyo dhaqangelinta siyaasadaha iyo shuruucda lagu maamulayo arrimaha gudaha (marka laga reebo amniga gudaha iyo awoodaha dowlad-goboleedyada/ dowladaha hoose), hirgelinta nidaamka federaalka, iyo dib-u-heshiisiinta ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
2. Diyaarinta nidaam doorashooyin iyo xisbiyo suurtagelinaya in doorashooyin qof iyo cod ah ay dalka ka qabsoomaan lana gaaro xasilooni siyaasadeed;
3. Fududeynta iyo dhiirrigelinta dadaallada dib-u-heshiineed ee heerarka kala duwan ee bulshada iyada oo xal u raadineysa arrimaha keenaya colaadaha iyo dhibaatooyinka la xiriira;
4. Taabbagelinta iyo xoojinta nidaamka federaalka ee dalka iyada oo loo marayo hannaan wadahadal, kheyraad-wadaag, iyo dhismaha dowlad-goboleedyo iyo dowlado hoose oo tayo leh;
5. Dejinta iyo hirgelinta siyaasado iyo barnaamijyo lagula tacaalayo saameynta ka dhalatay colaadihii dalku soo maray iyada oo xoojineysa is-dhexgalka qeybaha kala duwan ee Shacabka Soomaaliyeed;
6. Hirgelinta habraacyada diiwaangelinta lagu dhaqangelinayo dhismaha ururada iyo hay'adaha aan dowliga ahayn;

7. Dejinta iyo korjoogtaynta siyaasadaha iyo shuruucda lagu maamulayo nidaamka diiwaangelinta dadweynaha (civil registration) iyada oo ka shaqaynaysa sidii loo dhisi lahaa nidaamkaas loona kaydin lahaa xogaha muhiimka ah ee muwaadiniinta;

8. Diiwaangelinta odeyaasha dhaqanka iyada oo u fududaynaysa arrimaha lagama maarmaanka u ah howlaha dib-u-heshiisiinta iyo arrimaha kale ee la xiriira nabadda iyo xasiloonida bulshada;

9. Korjoogtaynta siyaasadeed ee hay'adaha iyo xafiisyada kaabeyaasha ah ee hoos yimaada Wasaaradda, iyada oo hubinaysa dhaqangalka siyaasadaha Xukuumadda iyo xeerarka dalka;

10. Iskaashiga iyo wadashaqeynta dhammaan daneeyeyaasha howlaha wasaaradda iyada oo kaashaneysa hay'adaha iyo ururada gobolka iyo kuwa caalamiga ah ee ka shaqeynaya horumarinta howlaha ay Wasaaraddu u igman tahay.

QODOBKA 30AAD
WASAARADDA AMNIGA GUDAHA

Wasaaraddu, iyada oo aan waxba loo dhimeynin awoodaha iyo masuuliyadaha ay ku leedahay xeerarka dalka, waxa ay u xilsaaran tahay arrimaha soo socda:

1. Soo-jeedinta siyaasadaha iyo shuruucda lagu maareynayo amniga gudaha ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya laguna maamulayo Ciidanka Boliiska Federaalka, Hay'adda Sirdoonka iyo Nabadsugidda Qaranka (NISA), Hay'adda Socdaalka iyo Jinsiyadda, iyo Hay'adda Maareynta Miinooyinka iyo Walxaha Qarxa;

2. Maareynta baahida tirada iyo tayada xubnaha Ciidanka Boliiska Federaalka iyo Hay'adda Sirdoonka iyo Nabadsugidda Qaranka iyada ka shaqeyneysa sidii ay u heli lahaayeen tabobarro joogto ah iyo qalabkooda ciidan;

3. Hubinta, gudbinta, iyo korjoogteynta miisaaniyadda Ciidanka Boliiska, NISA, iyo korjoogtaynta barnaamijyada daryeelka xubnaha ciidanka si waafaqsan shuruucda dalka;

4. Diyaarinta iyo dhaqangelinta istiraatiijiyadda sugidda amniga, la tacaalidda dembiyada, la-dagaallanka argagixisada, la dagaallanka socdaalka sharci-darrada ah, maareynta dhibaatooyinka xuduudaha, iyo khataraha kale ee amniga gudaha si waafaqsan shuruucda dalka;

5. Taabbagelinta iyo horumarinta badqabka dadweynaha iyada oo kala shaqeynaysa bulshada arrimaha nabadda iyo ka hortagga colaadaha;

6. La socoshada xaaladda amniga gudaha ee dalka iyada oo warbixinno joogto ah uga soo diyaarineysa Golaha Wasiirada;

7. Korjoogtaynta siyaasadeed ee hay'adaha iyo xafiisyada kaabeyaasha ah ee hoos yimaada Wasaaradda, iyada oo hubinaysa dhaqangalka siyaasadaha Xukuumadda iyo xeerarka dalka;

8. Iskaashiga iyo wadashaqeynta gobolka iyo caalamka ee ku saabsan sugidda amniga gudaha iyo la dagaallanka dembiyada iyada oo ka qeybgaleysa wixii heshiisyo ah ee waxtarka u leh Qaranka.

QODOBKA 31[AAD]
WASAARADDA MAALIYADDA

Wasaaraddu, iyada oo aan waxba loo dhimeynin awoodaha iyo masuuliyadaha ay ku leedahay xeerarka dalka, waxa ay u xilsaaran tahay arrimaha soo socda:

1. Soojeedinta iyo dhaqangelinta siyaasadaha iyo shuruucda lagu maamulayo lacagta, canshuuraha iyo dakhliga kale, miisaaniyadda, hay'adaha maaliyadda, iyo nidaamka maamulka maaliyadda guud ee Qaranka;

2. Diyaarinta iyo dhaqangelinta Xeerka Qoondaha Miisaaniyadda Qaranka, Ku-noqoshadeeda, iyo Xisaabxirkeeda si waafaqsan Sharciga Maamulka Maaliyadda Guud ee Qaranka iyo Xeerka Iibka ee Qaranka iyada oo xoojineysa daahfurnaanta iyo isla xisaabtanka ku aaddan maamulka maaliyadda guud;

3. Dejinta iyo dhaqangelinta nidaam dakhli iyo canshuureed oo wax-ku-ool ah si waafaqsan shuruucda dakhliga iyo canshuuraha dalka, iyada oo Golaha Wasiirada u soo gudbinaysa warbixin toddobaadle ah oo ku saabsan canshuur-dhaafka, sida oo kalena u gudbinaysa Baarlamaanka Federaalka warbixin seddex biloodle ah;

4. Maamulka iyo horumarinta nidaamka deymaha iyo dammaanadaha ee Dowladda Federaalka si waafaqsan shuruucda dalka iyada oo isku dheellitireysa baahida jirta iyo culeyska ka imaan kara deymaha iyo dammaanadaha;

5. Dejinta iyo korjoogtaynta siyaasadaha & xeerarka khuseeya diiwangelinta iyo korjoogtaynta isticmaalka hantida maguurtada ah ee Qaranka;

6. La socoshada arrimaha siyaasadda lacagta iyo maaliyadda ee Qaranka iyada oo warbixinno joogto ah u soo diyaarineysa Golaha Wasiirada;

7. Soo-jeedinta iyo dhaqangelinta siyaasadaha iyo shuruucda lagu nidaaminayo hay'adaha maaliyadda oo uu ku jiro nidaamka ka-hortagga lacag-dhaqidda iyo la-dagaalanka maalgelinta argagixisada si waafaqsan xeerarka dalka;

8. Korjoogtaynta siyaasadeed ee hay'adaha iyo xafiisyada kaabeyaasha ah ee hoos yimaada Wasaaradda, iyada oo hubinaysa dhaqangalka siyaasadaha Xukuumadda iyo xeerarka dalka;

9. Iskaashiga iyo wadashaqeynta dhammaan daneeyeyaasha howlaha wasaaradda iyada oo kaashaneysa hay'adaha iyo ururada gobolka iyo kuwa caalamiga ah ee ka shaqeynaya horumarinta arrimaha maaliyadda guud.

QODOBKA 32[AAD]
WASAARADDA QORSHAYNTA, MAALGASHIGA, IYO HORUMARINTA DHAQAALAHA

Wasaaraddu, iyada oo aan waxba loo dhimeynin awoodaha iyo masuuliyadaha ay ku leedahay xeerarka dalka, waxa ay u xilsaaran tahay arrimaha soo socda:

1. Soojeedinta iyo dhaqangelinta qorshaha isbeddelka Qaranka si waafaqsan barnaamijka Xukuumadda Federaalka Soomaaliya iyo shuruucda kale ee dalka;

2. Ka qaybqaadashada hannaanka iyo habraacyada lagu diyaarinayo miisaaniyadda horumarineed ee Qaranka iyada oo la shaqaynaysa Wasaaradda Maaliyadda;

3. Soojeedinta iyo dhaqangelinta siyaasadaha, istiraatiijiyadaha, iyo shuruucda lagu maamulaayo laguna soo jiidanayo maalgashiga gudaha iyo dibedda;

4. Xiriirinta howlaha iyo barnaamijyada Xukuumadda iyo waafajintooda qorshaha horumarinta/Isbeddelka Qaranka iyada oo la shaqeyneysa wasaaradaha iyo hay'adaha kale ee Xukuumadda;

5. La socoshada iyo qiimaynta xaaladda guud ee horumarka Qaranka iyada oo warbixinno joogto ah ka soo saaraysa horumarka la sameeyay iyo caqabadaha jira ee hortaagan in la gaaro halbeegyada qorshaha horumarinta Qaranka;

6. La-socodka, qiimeynta, iyo la-xisaabtanka hay'adaha aan dowliga ahayn iyada oo hubinaysa howlaha ay dalka ka hayaan iyo in qorsheyaashoodu la jaanqaadayaan qorsheyaasha Qaranka;

7. Ka shaqeynta iyo xiriirinta iskaashiga dowladda, saaxiibada kala shaqeeya arrimaha horumarinta Qaranka, iyo maalgashadeyaasha ee ku aaddan mashaariicda horumarineed ee Qaranka;

8. Korjoogtaynta siyaasadeed ee hay'adaha iyo xafiisyada kaabeyaasha ah ee hoos yimaada Wasaaradda, iyada oo hubinaysa dhaqangalka siyaasadaha Xukuumadda iyo xeerarka dalka;

9. Iskaashiga iyo wadashaqeynta gobolka iyo caalamka ee ku saabsan arrimaha ay wasaaraddu u xilsaaran tahay iyada oo ka qeybgaleysa wixii heshiisyo ah ee waxtarka u leh Qaranka.

QODOBKA 33[AAD]
WASAARADDA WAXBARASHADA, HIDDAHA, IYO TACLIINTA SARE

Wasaaraddu, iyada oo aan waxba loo dhimeynin awoodaha iyo masuuliyadaha ay ku leedahay xeerarka dalka, waxa ay u xilsaaran tahay arrimaha soo socda:

1. Soojeedinta iyo dhaqangelinta siyaasadaha iyo shuruucda lagu hirgelinayo waxbarashada aasaasiga ah iyo midda dugsiga sare ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya iyada oo dejinaysa manhaj qaran oo mideysan hubinaysana dhaqangalkiisa;

2. Nidaaminta iyo korjoogteynta arrimaha macaallimiinta iyo goobaha waxbarashada ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;

3. Horumarinta iyo ololaynta helidda xuquuqda waxbarasho ee muwaadiniinta Soomaaliyeed iyada oo xoojineysa dadaalladda lagu ballaarinaayo helidda waxbarasho tayo leh oo la awoodo.

4. Dejinta iyo dhaqangelinta nidaamka waxbarashada heerka jaamacadeed iyada oo diiradda saareysa sidii loo soo saari lahaa qalinjebiyeyaal u diyaarsan suuqa shaqada kana jawaabi kara baahiyaha taagan;

5. Ilaalinta iyo horumarinta hiddaha uu dalku leeyahay iyada oo ka shaqeyneysa sidii loo maareyn lahaa dhaqamada qalaad ee aan habboonayn;

6. Xoojinta iyo horumarinta hal-abuurka, fikirka madaxanannaan, wax-soo-saarka aqooneed, iyo barashada culuumta kala duwan ee Qaranku u baahan yahay;

7. Korjoogtaynta siyaasadeed ee hay'adaha iyo xafiisyada kaabeyaasha ah ee hoos yimaada Wasaaradda, iyada oo hubinaysa dhaqangalka siyaasadaha Xukuumadda iyo xeerarka dalka;

8. Iskaashiga iyo wadashaqeynta gobolka iyo caalamka ee ku saabsan arrimaha horumarinta waxbarashada iyada oo ka qeybgaleysa wixii heshiisyo ah ee waxtar u leh Qaranka.

QODOBKA 34[AAD]
WASAARADDA CAAFIMAADKA IYO DARYEELKA BULSHADA

Wasaaraddu, iyada oo aan waxba loo dhimeynin awoodaha iyo masuuliyadaha ay ku leedahay xeerarka dalka, waxa ay u xilsaaran tahay arrimaha soo socda:

1. Soojeedinta iyo dhaqangelinta siyaasadaha iyo shuruucda lagu nidaaminayo adeegyada caafimaadka, daawooyinka, iyo daryeelka lagula tacaalayo xanuunnada;

2. Hirgelinta iyo korjoogteynta adeeg caafimaad oo tayo leh kaas oo qiimihiisu jaban yahay loona siman yahay;

3. Nidaaminta mihnadleyaasha caafimaadka iyo xarumaha bixinaya adeegyada caafimaadka iyo ka talabixinta manhajka waxbarashada caafimaad si waafaqsan shuruucda dalka;

4. Dejinta siyaasadda Qaranka ee maamulka iyo nidaamka xarumaha caafimaadka ee hay'adaha samafalka iyada oo hubineysa in aan loo adeegsan karin dano gaar ah;

5. Maamulka xarumadaha caafimaadka ee Dowladda Federaalka Soomaaliya iyada oo xoojineysa adeegyada hooyada iyo dhallaanka ee xarumahaani bixiyaan;

6. Maareynta caafimaadka guud ee dadweynaha iyada oo dejineysa isla markaasna dhaqangelineysa istiraatiijiyadda Qaranka ee xakameynta iyo la tacaalidda cudurada faafa, iyo ilaalinta iyo la-socodka caafimaadka xuduudaha dalka (portal health);

7. Ku wacyigelinta dadweynaha xuquuqdooda caafimaad iyo dammaanadaha uu sharcigu siinayo qofka bukaanka ah;

8. Korjoogtaynta siyaasadeed ee hay'adaha iyo xafiisyada kaabeyaasha ah ee hoos yimaada Wasaaradda, iyada oo hubinaysa dhaqangalka siyaasadaha Xukuumadda iyo xeerarka dalka;

9. Iskaashiga iyo wadashaqeynta gobolka iyo caalamka ee ku saabsan arrimaha caafimaadka iyada oo ka qeybgaleysa wixii heshiisyo ah ee waxtarka u leh Qaranka.

QODOBKA 35AAD
WASAARADDA SHAQADA IYO ARRIMAHA BULSHADA

Wasaaraddu, iyada oo aan waxba loo dhimeynin awoodaha iyo masuuliyadaha ay ku leedahay xeerarka dalka, waxa ay u xilsaaran tahay arrimaha soo socda:

1. Soojeedinta iyo dhaqangelinta siyaasadaha iyo shuruucda lagu maamulayo arrimaha bulshada iyo shaqada oo ay ku jiraan arrimaha xirfadleyda Soomaaliyeed ee dibedda ku nool iyo shaqaalaha ajnabiga ah ee ka howlgala Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;

2. Horumarinta iyo ilaalinta xuquuqda shaqaaleweynaha Soomaaliyeed iyada oo ku shaqeyneysa shuruucda shaqada ee dhaqangalka ka ah dalka;

3. Diyaarinta iyo hirgelinta siyaasadaha, shuruucda, iyo istiraatijiyadaha ilaalinta bedqabka iyo badbaadada goobaha shaqada ee dalka si waafaqsan shuruucda caalamiga ah iyo kuwa gobolka;

4. Dejinta iyo dhaqangelinta istiraatiijiyadaha, siyaasadaha, iyo shuruucda khusaysa tababarada, manhajka, iyo aqoonsiga xirfadaha farsamo ee shaqada sannad iyo wixii ka yar.

5. Fulinta iyo nidaaminta barnaamijyada ilaalinta iyo daryeelka dadka nugul ee bulshada, iyada oo ururinaysa xogaha dhaqan-dhaqaale ee bulshada;

6. Korjoogtaynta barnaamijyada iyo sanduuqyada howlgabka iyada oo u mareysa hannaan sharci ah oo qeexan;

7. Uruurinta xogaha suuqa shaqada iyada oo horumarineysa isla markaasna dhiirrigelineysa cilmi-baarista madaxabannaan ee arrimaha suuqa shaqada;

8. Korjoogtaynta siyaasadeed ee hay'adaha iyo xafiisyada kaabeyaasha ah ee hoos yimaada Wasaaradda, iyada oo hubinaysa dhaqangalka siyaasadaha Xukuumadda iyo xeerarka dalka;

9. Iskaashiga iyo wadashaqeynta gobolka iyo caalamka ee ku saabsan shaqada iyo arrimaha bulshada iyada oo ka qeybgaleysa wixii heshiisyo ah ee waxtarka u leh Qaranka.

QODOBKA 36[AAD]
WASAARADDA QOYSKA IYO XUQUUQUL INSAANKA

Wasaaraddu, iyada oo aan waxba loo dhimeynin awoodaha iyo masuuliyadaha ay ku leedahay xeerarka dalka, waxa ay u xilsaaran tahay arrimaha soo socda:

1. Soojeedinta iyo dhaqangelinta siyaasadaha iyo shuruucda lagu maareynayo arrimaha qoyska iyo xuquuqda aadanaha;

2. Awood-siinta haweenka Soomaaliyeed iyada oo kala shaqeyneysa abuurista fursado dhaqaale, warbarasho, iyo ka qeybgalka siyaasadda lana dagaallameysa qaababka kala duwan ee takoorka iyo tacaddiyada ka dhanka ah haweenka Soomaaliyeed;

3. Horumarinta xuquuqda aadanaha ee dhammaan dadka ku nool geyiga Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya gaar ahaan carruurta, dadka baahiyaha gaarka ah qaba, iyo dadka kale ee nugul iyada oo soo jeedineysa siyaasadaha iyo shuruucda lagu ilaalinayo laguna dhaqangelinayo xuquuqda aadanaha;

4. Wacyigelinta dadweynaha ee xuquuqda aadanaha iyo kala shaqeynta hay'adaha dowladda iyo bulshada rayidka ah arrimaha xuquuqda aadanaha;

5. Korjoogtaynta siyaasadeed ee hay'adaha iyo xafiisyada kaabeyaasha ah ee hoos yimaada Wasaaradda, iyada oo hubinaysa dhaqangalka siyaasadaha Xukuumadda iyo xeerarka dalka;

6. Iskaashiga iyo wadashaqeynta gobolka iyo caalamka ee ku saabsan arrimaha xuquuqda aadanaha iyada oo ka qeybgaleysa wixii heshiisyo ah ee waxtarka u leh Qaranka.

QODOBKA 37AAD
WASAARADDA BEERAHA IYO WARAABKA

Wasaaraddu, iyada oo aan waxba loo dhimeynin awoodaha iyo masuuliyadaha ay ku leedahay xeerarka dalka, waxa ay u xilsaaran tahay arrimaha soo socda:

1. Soojeedinta iyo dhaqangelinta siyaasadaha iyo shuruucda lagu maamulayo horumarinta wax-soo-saarka beeraha iyo waraabka ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya laguna kobcinayo horumarka waara ee dhaqaalaha Qaranka;

2. Casriyeynta, horumarinta, iyo bixinta adeegyada ay u baahan yihiin beeraleydu sida fidinta beeraha, tabobarka, abuur tayo leh, bacrimiyeyaasha, iyo kiimikada beeraha (dullin-dileyaasha iyo wixii la mid ah), dhismaha keydka cuntada, iyo qalabka beeraha;

3. Horumarinta iyo tayaynta waraabka (webiyada iyo biyaha roobka) iyo kaabeyaashiisa iyada oo dhiirrigelinaysa isticmaalka waara ee biyaha;

4. Horumarinta iyo dhiirrigelinta cilmibaarista iyo hal-abuurka la xiriira beeraha iyada oo laga faa'ideysanayo farsamooyinka casriga ah ee horumarinta beeraha lana xoojinayo maareynta iyo isticmaalka xogaha beeraha, iyo bixinta digniinaha cimilada iyo cudurrada saamaynta ku leh beeraha;

5. Nidaaminta iyo horumarinta dhulka beeraha iyo u fududeynta beeraleyda fursado maalgelin iyo adeegyo maaliyaadeed iyada oo la kaashanaysa wasaaradaha iyo hay'adaha ay khuseyso;

6. Korjoogtaynta siyaasadeed ee hay'adaha iyo xafiisyada kaabeyaasha ah ee hoos yimaada Wasaaradda, iyada oo hubinaysa dhaqangalka siyaasadaha Xukuumadda iyo xeerarka dalka;

7. Iskaashiga iyo wadashaqeynta gobolka iyo caalamka ee ku saabsan arrimaha beeraha iyo wax-soo-saarkooda iyada oo ka qeybgaleysa wixii heshiisyo ah ee waxtarka u leh Qaranka.

QODOBKA 38AAD
WASAARADDA KALLUUMEYSIGA IYO DHAQAALAHA BULUUGGA

Wasaaraddu, iyada oo aan waxba loo dhimeynin awoodaha iyo masuuliyadaha ay ku leedahay xeerarka dalka, waxa ay u xilsaaran tahay arrimaha soo socda:

1. Soojeedinta iyo dhaqangelinta siyaasadaha iyo shuruucda lagu nidaaminayo kalluumeysiga iyo kheyraadka badda/dhaqaalaha buluugga;

2. Dejinta iyo dhaqangelinta istiraatiijiyadda horumarinta wax-soo-saarka kalluumeysiga iyada oo bixineysa rukhsadaha kalluumeysiga si waafaqsan shuruucda dalka lana dagaallameysa kalluumeysiga sharci-darrada ah kana hortageysa kalluumeysiga aan laga warheynin ama aan nidaamsaneyn;

3. Ka shaqaynta badqabka iyo kobcinta khayraadka badda iyada oo isku duwaysa lana kaashanaysa wasaaradaha iyo hay'adaha kale ee ay khusayso sidii loo horumarin lahaa dhaqaalaha buluugga ah si waafaqsan qorshaha horumarinta/isbeddelka Qaranka;

4. U qareemidda adeegyada ay u baahanyihiin kalluumeysatada sida tabobarka iyo helidda qalabka kalluumeysiga;

5. U fududeynta kalluumeysatada fursado maalgelin iyo adeegyo maaliyaadeed iyada oo xoojineysa helidda iyo gaarista suuqyo dhiirrigelinaya wax-soo-saarka kalluumeysiga iyo maalgashigiisa;

6. Horumarinta iyo dhiirrigelinta cilmi-baarista iyo hal-abuurka la xiriira kalluumeysiga iyada oo laga faa'iideysanayo horumarka kalluumeysiga ee adduunku ku tallaabsaday lana xoojinayo iskaashiga dowladda iyo maalgashadeyaasha ee ku aaddan dhismaha meelaha lagu keydin karo kalluunka;

7. Korjoogtaynta siyaasadeed ee hay'adaha iyo xafiisyada kaabeyaasha ah ee hoos yimaada Wasaaradda, iyada oo hubinaysa dhaqangalka siyaasadaha Xukuumadda iyo xeerarka dalka;

8. Iskaashiga iyo wadashaqeynta gobolka iyo caalamka ee ku saabsan arrimaha kalluumeysiga iyo isticmaalka kheyraadka badda/dhaqaalaha buluugga ah iyada oo ka qeybgaleysa wixii heshiisyo ah ee waxtarka u leh Qaranka.

QODOBKA 39AAD
WASAARADDA XANNAANADA XOOLAHA, DHIRTA IYO DAAQA

Wasaaraddu, iyada oo aan waxba loo dhimeynin awoodaha iyo masuuliyadaha ay ku leedahay xeerarka dalka, waxa ay u xilsaaran tahay arrimaha soo socda:

1. Soojeedinta iyo dhaqangelinta siyaasadaha iyo shuruucda lagu nidaaminayo xannaanada xoolaha, dhirta, iyo daaqa;

2. Nidaaminta ama bixinta adeegyada xannaanada xoolaha iyo xirfadleyaasha ka shaqeeya oo ay ku jiraan ka hortagga ama xakameynta xanuunada, tallaalka, iyo daryeelkooda;

3. Horumarinta xoolo dhaqatada ama xoolo raacatada; kor-u-qaadidda iyo horumarinta wax-soo-saarka xoolaha iyo dhirta sida xabkaha iyo beyada;

4. La dagaallanka cudurada ku dhaca dhirta iyada oo ka hortageysa keenista ama soo dejinta dhir jirran isla markaasna maareyneysa faafidda cudurada dhirta lana kaashanaysa Wasaaradda Beeraha iyo Waraabka;

5. Horumarinta iyo maareynta dhulalka daaqa loo isticmaalo ama sidaasi loo asteeyay iyada oo ka hortagaysa isticmaalka khaldan ee dhulalka daaqa iyada oo la kaashanaysa Wasaaradda Beeraha iyo Waraabka;

6. Horumarinta iyo dhiirrigelinta cilmibaarista ku saabsan xannaanada xoolaha, dhirta, iyo daaqa iyada la kaashaneysa aqoonyahan iyo hay'adaha ka shaqeeya;

7. Horumarinta iyo dhiirrigelinta mashaariicda iyo barnaamijyada dhireynta iyo la-dagaallanka saxaraha/lama dagaanka iyada oo kaashaneysa wasaaradda deegaanka;

8. Korjoogtaynta siyaasadeed ee hay'adaha iyo xafiisyada kaabeyaasha ah ee hoos yimaada Wasaaradda, iyada oo hubinaysa dhaqangalka siyaasadaha Xukuumadda iyo xeerarka dalka;

9. Iskaashiga iyo wadashaqeynta gobolka iyo caalamka ee ku saabsan arrimaha xannaanada xoolaha, dhirta, iyo daaqa iyada oo ka qeybgaleysa wixii heshiisyo ah ee waxtarka u leh Qaranka.

QODOBKA 40^AAD
WASAARADDA BATROOLKA IYO MACDANTA

Wasaaraddu, iyada oo waxba loo dhimeynin awoodaha iyo masuuliyadaha ay ku leeyahay xeerarka dalka, waxa ay u xilsaaran tahay arrimaha soo socda:

1. Soojeedinta iyo dhaqangelinta siyaasadaha iyo shuruucda lagu nidaaminayo soo-saarista iyo ka-faa'idaysiga batroolka iyo macdanta Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;

2. Dejinta iyo dhaqangelinta istiraatiijiyadda ka faa'iideysiga batrool iyo macdanta iyada oo u raadineysa maalgashadeyaal maalgashan kara soo-saarista batroolka iyo macdanta;

3. Dhaqangelinta Sharciga Batroolka ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya iyada oo rukhsadaha iyo heshiisyada u bixineysa si waafaqsan shuruucda dalka;

4. Kor u qaadista dakhliga ka soo xarooda wax-soo-saarka batroolka iyo macdanta iyada oo sida oo kale xoojineysa khibrad wadaagga iyo shaqaaleysiinta muwaadiniinta Soomaaliyeed;

5. Horumarinta iyo dhiirrigelinta aqoonta iyo xirfadaha la xiriira soo-saarista iyo ka faa'iideysiga batroolka iyo macdanta iyada oo dhisaysa karaanka hay'adaha iyo midka kaadir ee aan looga maarmin maaraynta ka faa'iidaysiga batroolka iyo macdanta;

6. Korjoogtaynta siyaasadeed ee hay'adaha iyo xafiisyada kaabeyaasha ah ee hoos yimaada Wasaaradda, iyada oo hubinaysa dhaqangalka siyaasadaha Xukuumadda iyo xeerarka dalka.

QODOBKA 41AAD
WASAARADDA GANACSIGA IYO WARSHADAHA

Wasaaraddu, iyada oo aan waxba loo dhimeynin awoodaha iyo masuuliyadaha ay ku leedahay xeerarka dalka, waxa ay u xilsaaran tahay arrimaha soo socda:

1. Soojeedinta iyo dhaqangelinta siyaasadaha iyo shuruucda lagu maamulayo ganacsiga iyo warshadaha ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;

2. Ka qeybgalka heshiisyada gobolka iyo kuwa caalamiga ah ee lagu ballaarinayo suuqgeynta alaabaha lagu soo saaro dalka iyada oo meteleysa danaha ganacsatada Soomaaliyeed diiraddana saareysa kor u qaadista wax-soo-saarka dalka iyo dhoofintiisa;

3. Bixinta adeegyo fududeynaya horumarka ganacsiga ee dalka sida tabobarro, fududeynta fursado maalgelin, iyo diiwaangelin fudud oo dhiiraggelinaysa ganacsiyada waaweyn, dhexe, iyo kuwa yaryar;

4. Horumarinta iyo xoojinta nidaamka iyo shuruucda lagu dhowrayo xuquuqda lahaanshaha fikirka, lagu nidaaminayo tartanka xalaasha ah ee ganacsiga, lagu hubinayo tayada badeecadaha, laguna dhowrayo xuquuqda macaamiisha;

5. Dejinta iyo dhaqangelinta istiraatiijiyadaha iyo siyaasadaha lagu abuurayo laguna horumarinayo wax-soo-saarka iyo warshadaha dalka iyada oo laga faa'iideysanayo horumarka warshadeed ee adduunku ku tallaabsaday;

6. Korjoogtaynta siyaasadeed ee hay'adaha iyo xafiisyada kaabeyaasha ah ee hoos yimaada Wasaaradda, iyada oo hubinaysa dhaqangalka siyaasadaha Xukuumadda iyo xeerarka dalka;

7. Iskaashiga iyo wadashaqeynta gobolka iyo caalamka ee ku saabsan arrimaha ganacsiga iyo warshadaha iyada oo ka qeybgaleysa wixii heshiisyo ah ee waxtar u leh Qaranka.

QODOBKA 42^AAD
WASAARADDA DEKEDAHA IYO GAADIIDKA BADDA

Wasaaraddu, iyada oo aan waxba loo dhimeynin awoodaha iyo masuuliyadaha ay ku leedahay xeerarka dalka, waxa ay u xilsaaran tahay arrimaha soo socda:

1. Soojeedinta iyo dhaqangelinta siyaasadaha iyo shuruucda lagu maamulayo dekedaha Qaranka iyo gaadiidka badda ee isticmaalaya badda Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;

2. Ka shaqeynta maalgelinta dhismaha dekedaha iyo korjoogteynta howlgalladooda, iyo gacan-ku-heyntooda iyada oo fududeyneysa ganacsiga iyo maalgashiga;

3. Nidaaminta badmaridda gaadiidka badda iyo badqabkooda si waafaqsan shuruucda dalka iyo kuwa caalamiga ah iyada oo bixineysa diiwaangalinta iyo rukhsadaha loo baahan yahay;

4. Dejinta iyo dhaqangelinta nidaamka guud ee ku saabsan xuduudaha badda iyo jaantuska khariiradaha badda, la socodka iyo diiwaangelinta dhaqdhaqaaqyada kala duwan ee ka jira badda ama xeebaha ee lagu sugayo badqabka badda, bixinta calanka, buugga gaadiidka badda, buugga badmaaxa, dhismaha iyo maamulka dekedaha loo isticmaalo kalluumeysiga, dalxiiska iyo arrimo kale oo gaar ah;

5. Sahminta iyo diiwaangelinta dhulka xeebaha JFS, gacan-ku-hayntiisa, iyo ruqsad-bixintiisa si waafaqsan xeerarka dalka, iyada oo sida oo kale hirgelinaysa siyaasadaha iyo shuruucda ilaalinta deegaanka iyo nabadgalyadda badda;

6. Korjoogtaynta siyaasadeed ee hay'adaha iyo xafiisyada kaabeyaasha ah ee hoos yimaada Wasaaradda, iyada oo hubinaysa dhaqangalka siyaasadaha Xukuumadda iyo xeerarka dalka;

7. Iskaashiga iyo wadashaqeynta gobolka iyo caalamka ee ku saabsan arrimaha horumarinta dekedaha iyo badmaridda iyada oo ka qeybgaleysa wixii heshiisyo ah ee waxtarka u leh Qaranka.

QODOBKA 43^AAD
WASAARADDA GAADIIDKA IYO DUULISTA HAWADA/RAYIDKA

Wasaaraddu, iyada oo aan waxba loo dhimeynin awoodaha iyo masuuliyadaha ay ku leedahay xeerarka dalka, waxa ay u xilsaaran tahay arrimaha soo socda:

1. Soojeedinta iyo dhaqangelinta siyaasadaha iyo shuruucda lagu maamulayo gaadiidka dhulka iyo cirka, isticmaalka waddooyinka, hawada, iyo garoomada diyaaradaha;

2. Horumarinta iyo casriyeynta dhismaha waddooyinka, garoomada diyaaradaha iyo korjoogteynta howlgalladooda, iyo gacan-ku-heyntooda/maamulkooda iyada oo fududeyneysa amniga, ganacsiga, iyo isu socodka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;

3. Nidaaminta iyo korjoogteynta hay'adaha maamulaya habsami-u-socodka iyo badqabka isticmaalka waddooyinka, hawada, iyo garoomada diyaaradaha;

4. Dhaqangelinta shuruucda dalka iyo kuwa caalamiga ah ee ku saabsan duulimaadyada rayidka iyada hubinaysa hirgelinta nidaam rukhsad bixin oo tayo leh iyo adeegyada kale ee loo baahan yahay;

5. Korjoogtaynta siyaasadeed ee hay'adaha iyo xafiisyada kaabeyaasha ah ee hoos yimaada Wasaaradda, iyada oo hubinaysa dhaqangalka siyaasadaha Xukuumadda iyo xeerarka dalka;

6. Iskaashiga iyo wadashaqeynta gobolka iyo caalamka ee ku saabsan arrimaha gaadiidka dhulka iyo cirka iyo duulimaadka rayidka iyada oo dalka ku metelaysa wixii heshiisyo ah ee waxtarka u leh Qaranka.

QODOBKA 44[AAD]
WASAARADDA TAMARTA IYO KHEYRAADKA BIYAHA

Wasaaraddu, iyada oo aan waxba loo dhimeynin awoodaha iyo masuuliyadaha ay ku leeyahay xeerarka dalka, waxa ay u xilsaaran tahay arrimaha soo socda:

1. Soojeedinta iyo dhaqangelinta siyaasadaha iyo shuruucda lagu nidaaminayo adeegyada korontada iyo biyaha iyada oo la xaqiijinayo isku-filnaanshaha biyo iyo koronto ee Qaranka;

2. Ka shaqeynta maalgelinta iyo nidaaminta dhismaha kaabeyaasha korontada iyo biyaha oo ammaan ah iyada oo fududeyneysa kobaca ganacsiga iyo horumarka Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;

3. Nidaaminta ama bixinta adeegyada korontada iyo biyaha iyada oo ka shaqeyneysa sidii loo heli lahaa koronto iyo biyo tayo leh oo joogto ah qiimahooduna uu jaban yahay;

4. Horumarinta iyo dhiirrigelinta cilmi-baarista iyo hal-abuurka ku saabsan isticmaalka waara ee biyaha iyada oo ka shaqeyneysa hannaan mideysan oo lagu maamulo kheyraadka biyaha;

5. Ka shaqeynta sidii loo heli lahaa loona isticmaali lahaa ilo kale oo koronto ama tamar laga dhaliyo kuwaas oo aan ku tiirsaneyn shidaalka ama batroolka;

6. Ku wacyigelinta bulshada isticmaalka miisaaman ee korontada iyo biyaha iyada oo la kaashaneysa hay'adaha bixiya adeegyada korontada iyo biyaha;

7. Korjoogtaynta siyaasadeed ee hay'adaha iyo xafiisyada kaabeyaasha ah ee hoos yimaada Wasaaradda, iyada oo hubinaysa dhaqangalka siyaasadaha Xukuumadda iyo xeerarka dalka;

8. Iskaashiga iyo wadashaqeynta gobolka iyo caalamka ee ku saabsan arrimaha korontada iyo biyaha iyada oo ka qeybgaleysa wixii heshiisyo ah ee waxtarka u leh Qaranka.

QODOBKA 45AAD
WASAARADDA ISGAARSIINTA IYO TEKNOLOJIYADDA

Wasaaraddu, iyada oo aan waxba loo dhimeynin awoodaha iyo masuuliyadaha ay ku leedahay xeerarka dalka, waxa ay u xilsaaran tahay arrimaha soo socda:

1. Soojeedinta iyo dhaqangelinta siyaasadaha iyo shuruucda lagu nidaaminayo boostada, isgaarsiinta, iyo teknolojiyadda;

2. Dejinta iyo dhaqangelinta istiraatiijiyadda Qaranka ee lagu horumarinayo isticmaalka boostada, isgaarsiinta, iyo teknolooyiyadda taas oo suurtagelineysa in adeegyadaan lagu helo qiimo macquul ah ayna gaaraan deegaannada kala duwan ee dalka;

3. Ka shaqeynta maalgelinta iyo nidaaminta dhismaha nidaamyo teknoloojiyeed oo ammaan ah iyada oo fududeyneysa ganacsiga iyo dhaqaalaha dhiijitaal ah ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;

4. Horumarinta aqoonta iyo xirfadaha isticmaalka teknoloojiyadda ee muwaadiniinta Soomaaliyeed iyada oo ku dhiirrigelineysa una fududeyneysa isticmaalka teknoloojiyadda iyo Internet-ka;

5. Dejinta iyo dhaqangelinta istiraatiijiyadda Qaranka ee casriyeynta adeegyada dowladda iyo xiriirka ka dhexeeya dowladda iyo muwaadinka iyada oo laga faa'iideysayo teknoloojiyadda casriga ah;

6. Dejinta iyo dhaqangelinta hannaanka sugidda amniga nidaamyada teknolojiyadeed gaar ahaan kuwa muhiimka u ah Amniga Qaranka si waafaqsan ujeeddooyinka Amniga Qaranka;

7. Korjoogtaynta siyaasadeed ee hay'adaha iyo xafiisyada kaabeyaasha ah ee hoos yimaada Wasaaradda, iyada oo hubinaysa dhaqangalka siyaasadaha Xukuumadda iyo xeerarka dalka;

8. Iskaashiga iyo wadashaqeynta gobolka iyo caalamka ee ku saabsan boostada, isgaarsiinta, iyo teknolojiyadda iyada oo ka qeybgaleysa wixii heshiisyo ah ee waxtar u leh Qaranka.

QODOBKA 46AAD
WASAARADDA DEEGAANKA IYO ISBEDDELKA CIMILADA

Wasaaraddu, iyada oo aan waxba loo dhimeynin awoodaha iyo masuuliyadaha ay ku leedahay xeerarka dalka, waxa ay u xilsaaran tahay arrimaha soo socda:

1. Soojeedinta iyo dhaqangelinta siyaasadaha iyo shuruucda lagu maareynayo arrimaha ilaalinta deegaanka iyo isbeddelka cimilada ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;

2. Dejinta iyo korjoogtaynta istiraatiijiyadaha ilaalinta iyo dhawrista deegaanka (badda iyo barriga) iyada oo laga hortagaayo wax kasta oo wax u dhimaya kala-duwanaanshaha noole ee dabiiciga ah iyo hannaanka deegaameed ee dabiiciga ah, iyada oo la kaashanaysa wasaaradaha iyo hay'adaha ay khuseyso;

3. Dejinta iyo fulinta ololeyaal iyo barnaamijyo wacyigelineed oo ku saabsan ilaalinta deegaanka iyo dhibaatooyinka ka dhalan kara isticmaalka khaldan ee deegaanka iyo kheyraadka ceegaaga;

4. Horumarinta iyo dhiirrigelinta cilmibaarista iyo hal-abuurka la xiriira ilaalinta deegaanka iyo wax-ka-qabashada dhibaatooyinka ka dhasha saamaynta isbeddelka cimilada;

5. U qareemidda iyo abaabulka ilaha dhaqaale ee wax looga qabanayo dhibaabtooyinka deegaanka ee ka dhasha saamaynta isbeddelka cimilada adduunka;

6. Korjoogtaynta siyaasadeed ee hay'adaha iyo xafiisyada kaabeyaasha ah ee hoos yimaada Wasaaradda, iyada oo hubinaysa dhaqangalka siyaasadaha Xukuumadda iyo xeerarka dalka;

7. Iskaashiga iyo wadashaqeynta gobolka iyo caalamka ee ku saabsan arrimaha deegaanka iyo isbeddelka cimilada iyada oo ka qeybgaleysa wixii heshiisyo ah ee waxtarka u leh Qaranka.

QODOBKA 47AAD
WASAARADDA WARFAAFINTA, DHAQANKA, IYO DALXIISKA

Wasaaraddu, iyada oo aan waxba loo dhimeynin awoodaha iyo masuuliyadaha ay ku leedahay xeerarka dalka, waxa ay u xilsaaran tahay arrimaha soo socda:

1. Soojeedinta iyo dhaqangelinta siyaasadaha, shuruucda, iyo xeer-nidaamiyeyaasha lagu nidaaminayo warhaahinta xorta ah, xaqa helidda xogta ay dowladdu heyso, dhaqanka, iyo dalxiiska;

2. Dejinta iyo dhaqangelinta istiraatiijiyadaha la xiriira midaynta iyo isku duwidda farriimaha iyo hawlaha wacyi-galineed ee dowladdu u gudbinayso dadweynaha;

3. Ilaalinta iyo horumarinta dhaqanka, fanka iyo suugaanta Soomaaliyeed iyada oo dhiirrigelineysa dhaqanka suuban ee shacabka Soomaaliyeed;

4. Dejinta iyo dhaqangelinta istaraatiijiyadaha iyo mashaariicda lagu horumarinayo dalxiiska Soomaaliyeed laguna soo jiidanayo dalxiisayaasha si kor loogu qaado dakhliga ka soo xaroonaya dalxiiska;

5. Korjoogtaynta siyaasadeed ee hay'adaha iyo xafiisyada kaabeyaasha ah ee hoos yimaada Wasaaradda, iyada oo hubinaysa dhaqangalka siyaasadaha Xukuumadda iyo xeerarka dalka;

6. Iskaashiga iyo wadashaqeynta gobolka iyo caalamka ee ku saabsan warfaafinta, dhaqanka, dalxiiska, xorriyadda saxaafadda, iyo xorriyadda helidda xogaha iyada oo ka qeybgaleysa wixii heshiisyo ah ee waxtar u leh Qaranka.

QODOBKA 48AAD
WASAARADDA HOWLAHA GUUD IYO GURIYEYNTA

Wasaaraddu, iyada oo aan waxba loo dhimeynin awoodaha iyo masuuliyadaha ay ku leeyahay xeerarka dalka, waxa ay u xilsaaran tahay arrimaha soo socda:

1. Soojeedinta iyo dhaqangelinta siyaasadaha iyo shuruucda lagu nidaaminayo naqshadeynta iyo maamulka dhulalka magaalooyinka, dhismooyinka, dhismaha jidadka, dekedaha, garoomada diyaaradaha, iyo biyo xireennada ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;

2. Qorsheynta, naqshadeynta, iyo korjoogteynta dhismaha iyo dayactirka dhismeyaasha dowladda iyo kuwa danta guud loo dhisayo ama lagu kaalmeynayo dadka saboolka ah;

3. Soojeedinta iyo dhaqangelinta xeerarka dhismaha iyo halbeegyada badqabka dhismeyaasha iyada oo xeerarkaasi sida oo kale ku nidaaminaysa dhammaan arrimaha la xiriira dhisidda noocyada kala duwan ee guryaha iyo shirkdaha/xirfadleyaasha ka shaqeynaya;

4. Dejinta iyo dhaqangelinta siyaasadda guud ee naqshadeynta magaalooyinka iyo maamulka dhulka ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;

5. Horumarinta iyo dhiirrigelinta maalgashiga dhismaha guryaha iyada la kaashaneysa Wasaaradda Qorsheynta, Wasaaradda Ganacsiga, iyo rugaha ganacsiga Soomaaliyeed;

6. Korjoogtaynta siyaasadeed ee hay'adaha iyo xafiisyada kaabeyaasha ah ee hoos yimaada Wasaaradda, iyada oo hubinaysa dhaqangalka siyaasadaha Xukuumadda iyo xeerarka dalka;
7. Iskaashiga iyo wadashaqeynta gobolka iyo caalamka ee ku saabsan hawlaha guud iyo guriyeynta iyada oo ka qeybgaleysa wixii heshiisyo ah ee waxtar u leh Qaranka.

QODOBKA 49[AAD]
WASAARADDA DHALLINYARADA IYO CIYAARAHA

Wasaaraddu, iyada oo aan waxba loo dhimeynin awoodaha iyo masuuliyadaha ay ku leedahay xeerarka dalka, waxa ay u xilsaaran tahay arrimaha soo socda:

1. Soojeedinta iyo dhaqangelinta siyaasadaha iyo shuruucda lagu horumarinayo dhalinyarada iyo ciyaaraha ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya;
2. Diyaarinta iyo dhaqangelinta barnaamijyada horumarinta dhalinyarada gaar ahaan arrimaha waxbarashada, xirfadaha, ka qeybgalka siyaasadda, iyo dib-u-heshiisiinta bulshada iyada oo la kaashaneysa wasaaradaha ay khuseyso;
3. Nidaaminta iyo dhiirrigelinta xiriirada ciyaaraha Qaranka iyo fududeynta ka qeybgalka tartamada gobolka iyo kuwa caalamiga ah iyada oo ahmiyad gaar ah siinaysa xirfadleyaasha ciyaaraha kala duwan ee Qaranka;
4. Ka shaqeynta maalgelinta dhismaha iyo horumarinta xarumaha lagu soo bandhigi karo ciyaaraha kala duwan ee Qaranka iyada oo la kaashaneysa hay'adaha dowladda iyo ciddii kale ee daneyneysa;
5. Horumarinta iyo dhiirrigelinta tartanka ciyaaraha ee gudaha dalka iyada oo la kaashaneysa ururada jira iyo cid kasta oo daneyneysa qabashada tartan ciyaareed ee heerarka kala duwan ee bulshada;
6. Korjoogtaynta siyaasadeed ee hay'adaha iyo xafiisyada kaabeyaasha ah ee hoos yimaada Wasaaradda, iyada oo hubinaysa dhaqangalka siyaasadaha Xukuumadda iyo xeerarka dalka;
7. Iskaashiga iyo wadashaqeynta gobolka iyo caalamka ee ku saabsan arrimaha dhalinyarada iyo ciyaaraha iyada oo ka qeybgaleysa wixii heshiisyo ah ee waxtarka u leh Qaranka.

QODOBKA 50AAD
WAAJIBKA WADASHAQEYNTA WASAARADAHA

1. Wasaaraduhu waa in ay ku wada shaqeeyaan iskaashi iyo is-afgarad iyaga oo ka wada tashanaya kana heshiinaya arrimaha ka dhaxeeya Ra'iisul-wasaaruhuna waxa uu abuuri karaa guddiyo wasaaradeed oo xiriiriya howlaha ka dhexeeya wasaaradaha.

2. Haddii uu yimaado khilaaf la xiriira howlaha ka dhexeeya wasaaradaha, waxaa go'aan ka gaaraya Ra'iisul-wasaaraha marka uu dhageysto talada Xafiiska Garyaqaanka Guud ee Dowladda.

3. Wasaaradaha Dowladda Federaalka waxa ay wada shaqeyn la yeelanayaan wasaaradaha iyo hay'adaha ay shaqo wadaagga yihiin ee heer dowlad goboleed iyaga oo iska kaashanaya sidii loogu wada shaqeyn lahaa nidaamka federaalka gudihiisa si waafaqsan Dastuurka, shuruucda kale ee dalka, iyo heshiisyada ay gaaraan labada heer dowladeed.

CUTUBKA TODDOBAAD
NIDAAMKA MAAMULKA GUUD
QODOBKA 51AAD
SHAQADA WASIIRKA

Shaqada wasiirka waxaa ka mid ah:

1. Curinta siyaasadaha iyo xeerarka lagu hirgelinaayo waajibaadka ay wasaaraddu u xilsaaran tahay isaga oo ka duulaya barnaamijka Xukuumadda iyo qorsheyaasha Qaranka si waafaqsan xeer-nidaamiyahaan iyo shuruucda kale ee dalka;

2. Oggolaanshaha miisaaniyad-sanadeedka, hindise-sharciyeedyada, xeer-nidaamiyeyaasha, siyaasadaha, iyo istiraatiijiyadaha wasaaradda si waafaqsan xeer-nidaamiyahaan iyo shuruucda kale ee dalka;

3. Horgaynta Golaha Wasiirada iyo Baarlamaanka hindise-sharciyeedyada iyo arrimaha kale ee u baahan ansixintooda;

4. Jihaynta iyo hubinta shaqada Agaasimaha Guud ama Xoghayaha Joogtada ah si waafaqsan shuruucda shaqaalaha rayidka ah iyo shuruucda maamulka maaliyadda guud ee Qaranka;

5. Hubinta fulinta xeerarka, hagayaasha, iyo habraacyada loogu talagalay maamulka iyo maaraynta hantida ma guurtada ah ee Wasaaradda;

6. U soo-jeedinta Ra'iisulwasaaraha XFS qaab-dhismeedka iyo tirada waaxyaha ee Wasaaradda si waafaqsan xeer-nidaamiyahaan, sharciga iyo siyaasadaha shaqaalaha rayidka ah;

7. Magacaabista iyo xil-ka-qaadista agaasime waaxeedyada Wasaaradda, ka dib marka uu helo talada Agaasimaha Guud ama Xoghayaha Joogtada si waafaqsan Sharciga Shaqaalaha Rayidka iyo xeer-nidaamiyeyaasha maamulka shaqaalaha rayidka;

8. U soo-jeedinta Ra'iisulwasaaraha tallaabo ka qaadista ku habboon Agaasimaha Guud ama Xoghayaha Joogtada ah ee Wasaaradda marka uu ku kaco falal lid ku ah Xeerka Shaqaalaha Rayidka ah ee Dowladda iyo xeerarka kale ee dalka kuna mutaysan karo anshaxmarin ay ka mid noqon karaan shaqa-ka-joojin ama xil-ka-qaadis uu Ra'iisul-wasaaruhu amarkeeda leeyahay; iyo

9. Arrimihii kale ee soo galaya awoodaha fulineed ee wasiirka ama loogu xilsaaray shuruucda dalka.

QODOBKA 52AAD
SHAQADA WASIIRU-DOWLAHA IYO WASIIR-KU-XIGEENKA

1. Wasiiru-dowleyaasha wasaaradaha waxa ay gacansiinayaan wasiirka iyaga oo qabanaya howlaha uu Ra'iisul-wasaaruhu u xilsaaro iyo shaqada wasiirka marka uu wasiirku maqan yahay. Wasiiru-dowlaha waxa uu warbixin toddobaadle ah u soo gudbinayaa Ra'iisul-wasaaraha XFS.

2. Wasiir-ku-xigeennada wasaaradaha waxa ay gacansiinayaan wasiirka iyaga oo qabanaya howlo gaar ah oo uu wasiirku xeer ugu xilsaaro iyo shaqada wasiirka marka ay wada maqan yihiin wasiirka iyo wasiiru-dowluhu.

3. Wasiirka ayaa ugu sarreeya hoggaanka siyaasadeed ee wasaarada isaga ayaana jihaynaya siyaasadda iyo howlaha wasaaradda. Marka wasiirku maqan yahay, ku-simaha waa in uu la socodsiiyaa wixii tallaabooyin ah oo aan ahayn howlaha maalinlaha ah.

4. Hoggaanka siyaasadeed (wasiirka, wasiiru-dowlaha, iyo wasiir-ku-xigeenka) ee wasaarad kasta waxa uu yeelanayaa kulan toddobaadle ah oo looga arrinsanayo howlaha iyo qorsheyaasha wasaaradda iyada oo ay ka soo qeybgalayaan Xoghayaha Joogtada ah iyo ciddii kale ee loogu yeero ayna bixinayaan warbixinno dhammaystiran.

5. Wasiiru-dowleyaasha Xafiiska Madaxweynaha iyo Ra'iisul-wasaaraha waxa ay la shaqaynayaan Madaxweynaha iyo Ra'iisul-wasaaraha, iyaga oo sidaa oo kale qabanayaa howlaha loo xilsaaro si waafaqsan Qodobka 102aad (3) ee Dastuurka.

QODOBKA 53AAD
SHAQADA AGAASIMAHA GUUD AMA XOGHAYAHA JOOGTADA AH

1. Wasaarad kasta waxa ay yeelaneysaa agaasin guud oo uu hoggaamiyo agaasime guud marka laga reebo Xafiiska Ra'iisul-wasaaraha, Wasaaradda Arrimaha Dibedda, iyo wasaaradaha loo xilsaaray ugu yaraan howlaha labo wasaaradood oo la isku daray lehna ugu yaraan labo agaasime guud, kuwaas oo yeelanaya xoghaye joogto ah oo noqonaya sarkaalka idman ee wasaaradda ahna masuulka ugu sarreeya hawlaha maamulka ee wasaaradda.

2. Agaasimaha guud ama xoghayaha joogtada ah waa sarkaalka idman ee Wasaaradda waana derejada ugu sarreysa ee shaqaalaha rayidka ah ee dowladda waxaana lagu soo magacaabayaa si waafaqsan Qodobka 117aad ee Dastuurka KMG ah iyada oo lagu qaadanayo hannaanka tartanka furan ee lagu qeexay Sharciga Shaqaalaha iyo Xeer-nidaamiyeyaashiisa kuna salaysan doorsoocasho (meritocracy), karti iyo hufnaan.

3. Agaasimaha guud ama xoghayaha joogtada ah wuxuu mas'uul ka yahay:

    a) Xaqiijinta u hoggaansanaanta shuruucda Qaranka, xeerarka, iyo waajibaadka caalamiga ah ee la xiriira waajibaadka iyo howlaha maamul ee Wasaaradda;

    b) Diyaarinta iyo hirgelinta siyaasadda iyo istiraatiijiyadaha wasaaradda isaga oo fulinaya tilmaamaha wasiirka;

    c) Qaadashada kaalintiisa maamul ee ku aaddan la socodka iyo habsami-u-socodsiinta qorshayaasha istiraatiijiyadeed ee wasaaradda, isaga oo hubinaya in hawlaha maamul ee Wasaaraddu ay la jaanqaadayaan barnaamijka Xukuumadda;

    d) Diyaarinta miisaaniyadda iyo qorsheyaasha sannadlaha ah ee wasaaradda oo ay ku jiraan qorshaha kharash-bixinta iyo midka iibka;

    e) Fulinta miisaaniyadda iyo kormeeridda hawlaha la xiriira maamulka si waafaqsan shuruucda Maaraynta Maaliyadda Guud iyo Iibka ee Qaranka;

    f) Fulinta dhammaan arrimaha kaga aaddan maamulka lacagta, hantida iyo qaamaha Wasaaradda si waafaqsan shuruucda dalka;

    g) Fududeynta howlaha farsamo ee isku xirka iyo wada shaqaynta Wasaaradda iyo hay'adaha kale ee Dowladda iyo saaxiibada caalamiga ah;

    h) U soo-jeedinta wasiirka hindisayaal lagu xoojinayo waxqabadka Wasaaradda iyo hay'adaha kale ee hoos yimaada iyo samaynta halbeegyadii lagu qiimayn lahaa;

    i) Horumarinta hufnaanta iyo isla xisaabtanka dhammaan hawlaha maamul ee Wasaaradda oo ay ku jiraan maamulka maaliyadda guud iyo wax iibsiga;

j) Socodsiinta hawlaha maamul ee Wasaaradda isaga oo qiimayn iyo la xisaabtan joogto ah ku samaynaya agaasimeyaasha waaxyaha ee Wasaaradda si waafaqsan sharciga shaqaalaha rayidka ah;

k) Uga warbixinta joogtada ah ee kulanka toddobaadlaha ah oo ay isugu imaanayaan hoggaanka siyaasadeed iyo maamulka wasaaradda; iyo

l) Fulinta hawlaha kale ee uu wasiirku u igmado.

4. Agaasimaha Guud ee Madaxtooyada, Xoghayaha Joogtada ah ee Xafiiska Ra'iisulwasaaraha, iyo saraakiisha idman ee hoggaaminaya howlaha maamul ee hay'adaha iyo xafiisyada kaabeyaasha ah waxa ay leeyihiin waajibaadka agaasimaha guud ee lagu sheegay Faqradda 3aad iyaga oo u maareynaya arrimaha maamulka iyo shaqaalaha si waafaqsan shuruucda maamulka maaliyadda guud iyo sharciga shaqaalaha rayidka ee Dowladda Federaalka.

QODOBKA 54AAD
MAAREYNTA SHAQAALAHA DOWLADDA

1. Hannaanka maareynta shaqaalaha iyo shaqaaleysiinta ee dhammaan hay'adaha Dowladda waa in loo raacaa xeerarka dalka oo ugu horreeyo Xeerka Shaqaalaha Rayidka ah ee Dowladda.

2. Shaqaalaha rayidka ah laguma sameyn karo shaqa-ka-joojin ama xil-ka-qaadis haddii aan loo marin habraacyada ku tilmaaman Xeerka Shaqaalaha Rayidka ah ee Dowladda iyo xeernidaamiyeyaashiisa.

3. Shaqaalaha rayidka ah oo ay ku jiraan saraakiisha maamulka sare ee Wasaaradaha iyo Hay'adaha Dowladda waxaa ka reebban in ay dhinac-ka-noqdaan arrimaha siyaasadda. Qofkii lagu helo waxaa uu mutaysanayaa in laga qaado tallaabo sharci ah oo waafaqsan Xeerka Shaqaalaha Rayidka ah ee Dowladda.

QODOBKA 55AAD
QAAB-DHISMEEDKA HAY'ADAHA DOWLADDA

1. Wasaarad kasta waxa ay yeelanaysaa qaab-dhismeed uu ugu sarreeyo hoggaanka siyaasadeed ee wasaaradda kana kooban wasiirka, wasiiru-dowladaha, wasiir-ku-xigeenka, xafiiska agaasimaha guud ama xoghayaha joogtada ah, xafiisyo, unugyo iyo waaxyo hoos tagaya agaasimaha guud ama xoghayaha joogtada ah.

2. Wasaarad kasta waxaa waajib ku ah in ay yeelato waaxyaha, xafiisyada, iyo unugyada soo socda:

   a) Waaxda maamulka iyo maaliyadda;

b) Waaxda qorshaynta;

c) Waaxda ama qeybta shaqaalaha;

d) Waaxda ama Unugga Xusuus-dhawrka iyo Xoghaynta;

e) Unugga hanti-dhawraha gudaha;

f) Waaxda ama unugga arrimaha sharciga; iyo

g) Unugga barnaamijyada gaarka ah.

3. Unugyada sida gaarka ah loogu xusay xarfaha (e) iyo (g) waxaa ay si toos ah u hoostagayaan xafiiska agaasimaha guud ama xoghayaha joogtada ah. Waaxda Xusuus-dhowrka iyo Waaxda Arrimaha Sharciga waxaa lagu salaynayaa baahida wasaaradda, hay'adda, ama xafiiska ay khuseyso.

4. Wasaarad kasta waxaa ay yeelanaysaa waaxyo u xilsaaran waajibaadka wasaaradda, qeybo hoostagaya waaxyaha, iyo unugyo joogto ah ama aan joogto ahayn oo hoostagi kara qeybaha. Waajibaadka shaqo ee unugyadu kuma jirto kaalin maamul ama agaasin.

5. Waaxyaha wasaaradda iyo qeybaha ka hooseeya ee la abuurayo waa in ay ka tarjumayaan waajibaadka loo igmaday iyo ujeeddooyinka ay u taagan tahay wasaaraddu.

6. Marka la abuurayo waax ama qeybo waaxda hoostagaya waxaa waajib ah in la raaco shuruudaha soo socda:

    a) Waax waxaa la abuuri karaa ama ay jiri kartaa oo keliya haddii ay waaxdu leedahay ugu yaraan labo (2) qeybood oo isku darka shaqaalaha rayidka ah ee ka hawlgala ay gaarayaan 25 shaqaale ah, waxaana maamulaya agaasime waaxeed kaas oo ka mid noqonaya heerka maamulka sare ee Wasaaradda.

    b) Qeyb hoostagaysa waax waxaa la abuuri karaa ama ay jiri kartaa oo keliya haddii qeybtu leedahay 12 shaqaale rayid ah, waxaana maamulaya madax-qeybeed kaas oo ka mid noqonaya heerka maamulka dhexe ee Wasaaradda.

    c) Waaxyaha, qeybaha ama unugyada shaqo ee la abuurayo waa in shaqooyinkoodu kala soocnaadaan oo laga ilaaliyo in ay qabtaan shaqo isku mid ah loona dhiibaa dad aqoon u leh arrimaha ay qaabilsan yihiin.

7. Unugyada hoostagi kara madax-qeybeed ee lagu xusay Faqradda 4^{aad} ee Qodobkan waxaa loogu talagalay in lagu fududeeyo shaqada lana abuuro kooxo shaqo waxaana soo-jeedintooda leh madax-qeybeedka ay khuseyso, waxaana oggolaanshaheeda leh agaasime waaxeedka ay khuseyso isaga oo kala tashanaya agaasimaha guud ama xoghayaha joogtada ah.

8. Waax ama qeyb looma abuuri karo la-taliye heshiis shaqo kula jooga wasaaradda/hay'adda. Lataliyuhu waxa uu ku dhex shaqeynayaa qaab-dhismeedka rasmiga ah ee wasaaradda/hay'adda, iyada oo heshiiskiisa lagu caddeynayo waajibaadkiisa iyo waaxda, qeybta, ama xafiiska uu la shaqaynayo ee ku leh korjoogteynta.

9. Qof aan ahayn shaqaale rayid ah looma magacaabi karo jagooyinka ama xilalka maamul ee wasaaradda/hay'adda sida agaasime guud, xoghaye joogto, maareeye guud, agaasime waaxeed, iyo madax-qeybeed, mana noqon karo sii-haye ama ku-sime waxna uma saxiixi karo wasaaradda/hay'adda.

10. Qaab-dhismeedka Wasaaradda iyo wax-ka-beddelkiisa waxaa lagu ansixinayaa laguna soo saarayaa xeer ra'iisul-wasaare, ka dib marka uu dhagaysto soojeedinta wasiirka ay khuseyso lana soo buuxiyo shuruudaha lagu xusay Qodobkaan.

11. Guud ahaan Qaab-dhismeedka guud ee madaxtooyada, Xafiiska Ra'iisulwasaaraha, hay'adaha kale ee dowladda, iyo xafiisyada kaabaya shaqada Xukuumadda waxaa loo raacayaa faqradaha Qodobkaan iyo xeerka lagu dhisay.

QODOBKA 56^AAD
QORSHEYAASHA HAY'ADAHA DOWLADDA

1. Wasaaradaha iyo hay'adaha kaabaya shaqada Xukuumadda Federaalka Soomaaliya waxa ay yeelanayaan qorshe istiraatiiji ah oo shan sanadle ah kaas oo hagaya shaqada wasaaradda ama hay'adda ama xafiiska waxaana loo rogayaa qorsheyaal howleed ay ku shaqeeyaan waaxyaha wasaaradda ama hay'adda ama xafiiska.

2. Marka la diyaarinayo qorshaha istiraatiijiga ah, waxaa la xeerinayaa baahiyaha muwaadiniinta Soomaaliyeed, shuruucda dalka, Qorshaha Isbeddelka Qaranka, iyo Barnaamijka Xukuumadda Federaalka Soomaaliya.

3. Qorshaha istiraatiijiga ah waxaa lagala tashanayaa heerarka dowladda iyo dhinacyada kale ee uu khuseeyo oo ay ka mid yihiin ururada bulshada rayidka ah waxaana lagu dhaqangelinayaa xeer ra'iisul-wasaare iyada oo lagu soo saarayo Faafinta Rasmiga ah ee Dowladda.

4. Baahida shaqaale iyo midda miisaaniyadeed ee wasaaradda ama hay'adda waa in lagu jaangooyaa halbeegyada waxqabad ee qorshaha shan sannadlaha ah.

5. Waxa jiraysa Madasha Agaasimeyaasha Guud oo uu hoggaaminayo Xoghayaha Joogtada ee Xafiiska Ra'iisulwasaaraha waana madal lagu xiriirinayo fulinta qorsheyaasha hay'adaha Dowladda Federaalka si waafaqsan barnaamijka Xukuumadda Federaalka Soomaaliya.

CUTUBKA SIDDEEDAAD
HANNAANKA ISTICMAALKA AWOODDA FULINEED

QODOBKA 57AAD
AWOODDA SOO SAARISTA XEER-NIDAAMIYEYAASHA

1. Xeer-nidaamiye kasta waxaa la marinayaa isla habraaca lagu diyaariyay sharciga uu dhaqangelinayo iyada oo awoodda soo-saaristiisa loo isticmaalayo oo keliya inta uu sharcigu oggol yahay.

2. Marka Golaha Wasiiradu soo ansixiyaan xeer-nidaamiye, waxaa lagu dhaqangelinayaa xeer ra'iisul-wasaare si waafaqsan Dastuurka iyo shuruucda kale ee dalka waxaana lagu soo saaraya Faafinta Rasmiga ah ee JFS.

QODOBKA 58AAD
DIKREETOOYINKA AMA XEERARKA MAAMUL

1. Dikreetooyinka ama xeerarka maamul waxaa soo saari kara oo keliya Golaha Wasiirada iyo xubnahiisa si waafaqsan Dastuurka iyo xeerarka kale ee dalka.

2. Marka la soo saarayo dikreetooyin ama xeerar maamul, waxaa la xeerinayaa mabaadii'da Shareecada Islaamka, kala soocnaanta awoodaha laamaha dowladda, xeerarka dalka, iyo xuquuqda aadanaha ee dastuuriga ah, iyada oo saameynta go'aanka lagu soo koobayo baahida taagan oo keliya.

3. Dikreetooyinka nidaaminaya arrimo ay u xilsaaran yihiin wax ka badan hal wasaarad waxaa ka heshiinaya wasaaradaha ay khuseyso waxaana lagu soo saarayaa xeer ra'iisul-wasaare.

4. Sharciyaqaanka Wasaaradda ayaa qoraal saxiixan uga ka talo-bixinaya dhammaan dikreetooyinka ama xeerarka maamul waxaana reebban in la soo saaro dikreeto maamul oo aan lagu salaynin talo-bixin sharci oo qoraal ah.

QODOBKA 59AAD
GELIDDA HESHIISYADA

1. Wasaaradaha iyo hay'adaha kaabaya shaqada Xukuumadda Federaalka Soomaaliya waxa ay u galayaan heshiisyada leh dabeecadda caalamiga ah ama ajnabigu qeybta ka yahay si waafaqsan xeerarka dhaqangalka ah iyo habraacyada lagu qeexay Xeerka Ra'iisul-wasaaraha ee lambarkiisu yahay 125 soona baxay 06/04/2023.

2. Marka Golaha Wasiiradu ansixiyaan heshiisyada caalamiga ah ee sharcigu farayo, waxaa la horgaynayaa Golaha Shacabka ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya si uu u ansixiyo.

QODOBKA 60AAD
GO'AANNADA MAAMUL

1. Go'aannada maamul ee wasaaradaha iyo hay'adaha kale ee Dowladda waa in loo maraa habraacyo caaddil ah si waafaqsan shuruucda dalka iyada oo la tixgelinayo xuquuqda iyo danaha muwaadiniinta Soomaaliyeed iyo dadka kale ee ku nool geyiga Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

2. Saldhigga sharci ee loo cuskaday go'aanka maamul waa in lagu caddeeyaa isla go'aanka dhexdiisa waxaana reebban in la soo saaro go'aanno aan laheyn tixraac sharci ama aan soo galeynin awoodaha sharci ee wasaaradda, hay'adda, ama xafiiska soo saaray go'aanka.

3. Go'aannada maamul waa in ay ahaadaan qoraal sababaysan waana in nuqul rasmi ah lagu kaydiyaa xusuus-dhowrka wasaaradda, hay'adda, ama xafiiska soo saaray go'aanka.

4. Go'aannada maamul waxaa cabasho looga qaadan karaa maxkamadda awoodda u leh si waafaqsan xeerarka dalka marka mid ka mid ah arrimahaan la helo:

    a) Go'aanka maamul ee kama-dambaysta ah;
    b) Go'aan kasta oo lafdhabar u ah go'aanka maamul ee kama-dambeysta ah;
    c) Daahinta go'aanka marka go'aanka lagu soo saari waayo xilli maangal ah.

CUTUBKA SAGAALAAD
KAABEYAASHA XUKUUMADDA

QODOBKA 61AAD
WADASHAQEYNTA XUKUUMADDA IYO KAABEYAASHEEDA

1. Kaabeyaasha Xukuumadda waxaa soo gelaya dhammaan wakaaladaha, xafiisyada, iyo hay'adaha kale ee sharcigu u dhisay in ay laanta fulinta ku kaalmeeyaan xil-gudashadeeda.

2. Haddii hay'ad ama xafiis gaar ah oo ka mid ah kaabeyaasha Xukuumadda Federaalka Soomaaliya uu qaabilsan yahay howl ama qeyb ka mid ah oo halkaan loogu xilsaaray wasaarad, waxaa mudnaanta leh hay'addaasi wasaaradduna waxa ay kula shaqeyneysaa si waafaqsan xeerka gaarka ah ee hay'addaasi lagu dhisay.

3. Xiriirka wadashaqaynta wasaaradda iyo kaabeyaasha hoos tagaya waxaa loo raacayaa xeerarka lagu dhisay kaabeyaasha iyo xeerarka kale ee dalka, iyada oo Wasiirku uu mar kasta ku leeyahay korgoogtayn siyaasadeed si waafaqsan siyaasadaha XFS.

QODOBKA 62AAD
HEERKA MADAXBANNAANIDA

1. Madaxbannaanida kaabeyaasha Xukuumadda waa in lagu qeexaa sharciga lagu dhisayo waxa ayna noqon kartaa mid howl-fulin oo keliya ama mid howlfulin iyo mid

maaliyadeed oo wadajira iyada oo magacaabista iyo xil-ka-qaadista madaxda iyo xubnaha hay'adahaasi loo marayo hannaan sharci ah oo dammaanad-qaadaya in ay howlahooda u gutaan si madaxbannaan.

2. Guddiyada iyo xafiisyada madaxabannaan ee dastuuriga ah waxaa lagula macaamilayaa mabaadii'da dastuuriga ah iyo qodobbada ku qeexan xeerarkooda gaarka ah.

CUTUBKA TOBANAAD
QODOBBO QUBANE AH

*QODOBKA 63^AAD^*
DIB-U-EEGISTA IYO WAX-KA-BEDDELKA

1. Xeer-nidaamiyahaan waxaa lagu sameyn karaa dib-u-eegis iyo wax-ka-beddel, hadba sida baahidu ay tahay, iyada oo la xeerinayo duruufaha cusub, faritaannada sharci, iyo baahiyaha shaqo.

2. Xeer-nidaamiyahaan waxa uu ahaanayaa dhaqangal haddii aan wax looga beddelin ama loo burrin si waafaqsan nidaamka sharci iyo maamul ee Qaranka.

*QODOBKA 64^AAD^*
DHAQANGAL & BAABI'IN

1. Xeer-nidaamiyahaan waxa uu dhaqangalayaa marka Golaha Wasiiradu ay ansixiyaan uuna Ra'iisul-wasaaraha Xukuumadda Federaalka Soomaaliya ku soo saaro xeer ra'iisul-wasaare waxaana lagu daabacayaa Faafinta Rasmiga ah ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

2. Xeer-nidaamiyahaan waxa uu baabi'inayaa xeer-nidaamiyeyaasha, xeerarka maamul, iyo dikreetooyinka ka hor imaanaya ee ku saabsan nidaaminta xafiisyada iyo xil-gudashada Xukuumadda Federaalka Soomaaliya.

Mudane Xamse Cabdi Barre
Ra'iisul-wasaaraha X.F.S.